

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Bažnyčia Lietuvoje**

Žolinės atlaidai Pivašiūnuose	2
Dievo tarno arkiv. T. Matulionio 45-ųjų mirties metinių paminėjimas	3
Mariologinis kongresas Pažaislyje	4
Telšių vyskupai šventė savo tarnysčių sukaktis	6
Mokslinė ekspedicija Žagarėje	7
Vilniaus greitosios pagalbos universitetinėje ligoninėje pašventinta koplyčia	9
Palangos bažnyčios 100 metų jubiliejus	9
Mirė Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Kazys Lozoraitis	10
Mirė kun. jubil. Vladas Delinikaitis (1919–2007)	12

Homilijos

MEILĖ IR ATSIŽADĖJIMAS 23 eilinis sekmadienis (C)	14
„PIRMASIS NUSIDĖJĖLIS ESU AŠ“ 24 eilinis sekmadienis (C)	15

Bažnyčios dokumentai

Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba KELIO PASTORACIJOS GAIRĖS (Pradžia)	16
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI: Marijos Ėmimas į dangų rodo meilės pergalę prieš mirtį	26
Popiežius: krikščionys „svetimi“ šioje žemėje	26
Krikščionys ir žydai gedėjo kardinolo Jean-Marie Lustiger	26
Kardinolas Tauran: Dialogas su islamu yra gyvybiškai būtinas	27

Žolinės atlaidai Pivašiūnuose

Į nuo seno garsius Žolinės atlaidus Pivašiūnuose, truncančius aštuonias dienas, šiemet irgi suplaukė gausus maldininkų būrys. Tradiciškai per atlaidų aštuondienį šią vietą aplanko apie 30 tūkst. maldininkų iš Kaišiadorių vyskupijos, taip pat kitų vietų ir kraštų. Pivašiūnų šventovę ypač išgarsino Dievo Motinos Marijos su Kūdikiu paveikslas. 1988 m. rugpjūčio 14 d. paveikslas vainikuotas popiežiaus Jono Pauliaus II palaimintomis karūnomis, jam suteiktas Nuliūdusiųjų Paguodos titulas. Nuo tada kiekvieno mėnesio 15 dieną, ypač per Žolinę, maldininkai renkasi pagerbti Pivašiūnų Švč. Mergelės Marijos ir paprašyti jos dangiškos globos bei užtarimo. Pivašiūnų šventovė – svarbiausia Kaišiadorių vyskupijos piligrimystės vieta.

Šiemet Žolinės atlaidai prasidėjo rugpjūčio 11 d. vakaro pamaldomis; jose dalyvavo gausus maldininkų būrys iš Jiezno, lydimas parapijos klebono; mat šių atlaidų išvakarėse Jiezno parapijos tikintieji jau nuo seno organizuotai atvyksta į Pivašiūnus. Šios piligrimystės iniciatorius – garbingo atminimo Kaišiadorių vyskupijos kunigas Bronius Bulika (+1988 m.), ilgametis Jiezno parapijos klebonas, rašytojas, vertėjas ir pamokslininkas.

Rugpjūčio 12 d. į atlaidus atvykęs Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis paskelbė atlaidų pradžią ir supažindino su jų tvarka, vadovavo pamaldoms, per šv. Mišias teikė Sutvirtinimo sakramentą. Vyskupas nurodė, jog kiekvieną Žolinės atlaidų dieną Pivašiūnų bažnyčioje vieną valandą bus adoruojamas Švč. Sakramentas, adoracijos metu kalbamas Rožinis, apmąstomi jo slėpiniai.

Rugpjūčio 13-ąją Pivašiūnų šventovėje melstasi už šeimas, vyskupijos ir kitų šeimos centrų savanorius. Šią dieną daugiausia maldininkų buvo atvykę iš Širvintų dekanato parapijų.

Rugpjūčio 14-oji buvo skirta maldai už *Caritas* bendradarbius ir savanorius bei ligonius. Pamaldose dalyvavo Kaišiadorių vyskupijos *Carito* savanoriai, taip pat gausus maldininkų būrys iš Kaišiadorių dekanato; 12 val. šv. Mišioms vadovavo Kaišiadorių vyskupas. Po šv. Mišių *Caritas* savanoriai, atvykę iš įvairių vyskupijos parapijų, surengė agapę.

Pagrindinę atlaidų dieną – rugpjūčio 15-ąją – Žolinės iškilmių šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą jų metu pasakė Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Šv. Mišias koncelebravo Kau no arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, Magdeburgo vyskupas Gerhardas Feige, Gardino vyskupas Aleksanderis Kaškievičius ir Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, taip pat Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, Vilkaviškio vyskupo generalvikaras mons. Arūnas Poniškaitis, Kaišiadorių vyskupo generalvikaras kun. Algirdas Jurevičius, kun. prof. M. Gabelis iš Erfurto universiteto ir kun. M. Sternalis iš Magdeburgo vyskupijos. Šv. Mišių pradžioje vysk. J. Matulaitis sakė: „Eucharistijos šventimas vienija mus bendrai maldai už Lietuvos žemdirbius, dėkojant už derlių ir prašant palimos jų šeimoms. Džiaugdamiesi žemės vaisių gausumu, kreipki me tad savo žvilgsnį į dangun paimtą ir angelų apsuptyje besidžiaugiančią Dievo Motiną. Ji – Nuliūdusiųjų Paguoda, nuo seno garsi malonėmis šioje šventovėje – Pivašiūnuose, teuztaria mus pas Viešpatį.“

Šv. Mišiose kaip kasmet giedojo Kaišiadorių vyskupijos parapijų jungtinis choras, vadovaujamas A. Bagdono (Kaišiadorys), grojo DK Birutės MTB pučiamųjų orkestras (Alytus), buvo nešamos atnašos – gelė, vaisiai ir daržovės, duona. Pamaldas transliavo Lietuvos televizija (LTV1).

Paskyrimai

Telšių vyskupijoje

Kan. **Egidijus Zulas**, Akmenės parapijos klebonas, paskirtas aptarnauti Kivylių ir Klykolių parapijas klebono teisėmis.

Kun. **Leopoldas Helmutas Scheffelis** OFM atleistas iš Tūbausių parapijos klebono pareigų.

Kun. **Evaldas Darulis** OFM, Kretingos parapijos klebonas, paskirtas aptarnauti Tūbausių parapiją.

Kun. **Viktoras Ačas** paskirtas Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos prefektu ir dėstytoju bei Telšių katedros rezidentu.

Kun. **Gediminas Norvila**, paliekant jo turėtąsias pareigas, įpareigotas aptarnauti Gegrėnų parapiją.

Kun. **Tomas Žilibinas** paskirtas Žemaičių Kalvarijos bazilikos vikaru parapijos reikalams ir Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos dėstytoju, taip pat aptarnauti Šačių ir Barstyčių parapijas, Kaukolikų koplyčią klebono teisėmis.

Prel. **Juozapas Pranciškus Gedgautas** atleistas iš Telšių vyskupijos kurijos kanclerio pareigų, paliktas vyskupo vikaru kurijos ir vienuolių reikalams ir paskirtas Telšių vyskupijos kurijos moderatoriumi (kan. 473 § 2).

Kan. **Remigijus Saunorius** atleistas iš vyskupo sekretoriaus pareigų ir paskirtas Telšių vyskupijos kurijos kancleriu.

Kun. **Klemensas Jaraminas**, Tauragės vikaras, išleistas bažnytinės teisės licenciatu studijoms į Veneciją.

Kun. **Romas Starkutis** atleistas iš Palangos parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Tauragės parapijos vikaru.

Kun. **Kazimieras Žutautas** atleistas iš Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Palangos parapijos vikaru.

Kun. **Donatas Žukauskas** atleistas iš Telšių šv. Antano Paduviečio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos vikaru.

Kun. **Renatas Liuberskis** atleistas iš Klaipėdos Kristaus Karaliaus parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Telšių šv. Antano Paduviečio parapijos vikaru.

Kun. **Karolis Petravičius** atleistas iš Telšių vyskupijos kurijos sekretoriaus pareigų ir paskirtas Klaipėdos Kristaus Karaliaus parapijos vikaru.

Kun. **Darius Trijonis** atleistas iš Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos vicerektoriaus pareigų, paliktas studijų prefektu ir moralinės teologijos dėstytoju seminarijoje bei Klaipėdos universitete.

Telšių kunigų seminarijos vadovybėje

Rektorius ir dėstytojas – kan. teol. lic. **Vygintas Gudeliūnas**

Vicerektorius ūkio reikalams ir dėstytojas – kan. bažn. t. lic. **Remigijus Saurorius**

Studijų prefektas ir dėstytojas – kun. teol. dr. **Darius Trijonis**

Prefektas ir dėstytojas – kun. relig. m. mgr. **Viktoras Ačas**

Dvasios tėvas – mons. teol. dr. **Vytautas Steponas Brazdeikis**

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Vladas Jackūnas** atleistas iš Gudelių parapijos klebono pareigų ir paskirtas Marijampolės šv. Vincento Pauliečio parapijos altaristu paliekant jam visas turėtąsias pareigas.

Kun. **Sigitas Bitkauskas** paskirtas Gudelių parapijos klebonu paliekant jam visas turėtąsias pareigas.

Kun. **Juozas Fakėjavas** atleistas iš Švėntėžerio parapijos klebono pareigų ir išleistas studijuoti į Romą.

Kun. **Jonas Cikana** paskirtas Švėntėžerio parapijos klebonu.

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Audrius Mikitiukas** paskirtas Jonavos dekanu 5 metų kadencijai.

Kun. **Sigitas Bitkauskas** išskardinuotas iš Kauno arkivyskupijos.

Kun. **Gintautas Kabašinskas** paskirtas Kauno arkivyskupijos tribunolo teisingumo saugotoju ir santuokos ryšio gynėju 5 metų kadencijai.

Kun. **Mindaugas Smetonis** įšventintas kunigu ir paskirtas Kauno Gerojo Ganytojo parapijos vikaru.

Kun. **Darius Varnelis** įšventintas kunigu ir paskirtas Kauno arkikatedros bazilikos vikaru.

Kun. **Nerijus Vyšniauskas** atleistas iš Kauno arkikatedros bazilikos vikaro pareigų ir siunčiamas studijuoti į Romą.

Kun. **Jonas Survila** atleistas iš Kauno Švėntosios Dvasios (Šilainių) parapijos rezidento pareigų ir jam leista išvykti į Marijampolės senelių namus.

Rugpjūčio 16-ąją – kunigams ir vienuoliams skirtą dieną – melsta pašaukimų ir kunigystę ir vienuolijas. Tą dieną gausiausiai maldininkų buvo atvykę iš Molėtų dekanato parapijų. 12 val. Mišioms vadovavo Kaišiadorių vyskupas. Rugpjūčio 17-ąją Pivašiūnų šventovėje melstasi už tikybės mokytojus, katechetus ir visus pedagogus, taip pat mokinius. Šią dieną Pivašiūnuose surengta Kaišiadorių vyskupijos tikybės mokytojų ir katechetų susikaupimo diena, kasmet organizuojama prieš naujuosius mokslo metus. 12 val. šv. Mišioms vadovavo Kaišiadorių vyskupas, po jų tikybės mokytojams suteikęs iškilmingą siuntimą ir palaiminimą. Šiemet tikybės mokytojų ir katechetų susikaupimo dienos tema buvo Evangelijos žodžiai „Laiminga i tikėjusi“.

Rugpjūčio 18 d. Pivašiūnuose tradiciškai organizuota Kaišiadorių vyskupijos Jaunimo diena. Dar išvakarėse į Pivašiūnų šventovę susirinko gausus vyskupijos jaunimo būrys, pėsčiomis atkeliavęs iš Varkalių kaime (Užuogusčio parapija) vykusios jaunimo stovyklos. Paprastai šioje maldingoje kelionėje dalyvauja per 100 jaunuolių iš įvairių vyskupijos parapijų, o kelionę globoja Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centras. Šią dieną buvo melstasi už vaikus ir jaunimą. Šv. Mišioms vadovavo Kaišiadorių vyskupas.

Visomis aštuon dienomis vyko Švč. Sakramento adoracija, melstasi Rožinio malda. Didieji Žolinės atlydai, kaip tikima, suteikę gausių Dievo malonių ir dangiškosios Motinos užtarimą jų dalyviams, baigėsi rugpjūčio 18 d. vakaro pamaldomis.

-K-

Dievo tarno arkiv. T. Matulionio 45-ųjų mirties metinių paminėjimas

Rugpjūčio 20-ąją, Dievo tarno arkivyskupo Teofiliaus Matulionio, Kaišiadorių vyskupo, mirties dieną, Kaišiadoryse įvairiais renginiais paminėtos 45-osios mirties metinės. Arkiv. T. Matulionis mirė 1962 m. rugpjūčio 20 d. Šėduvoje, palaidotas Kaišiadorių katedros kriptoje. Siekiant arkiv. T. Matulionį pripažinti Bažnyčios kankiniu, vietos vyskupo sprendimu 1990 m. pradėta jo kanonizacijos byla. Tais pačiais metais jam suteiktas Dievo tarno titulas. Šis procesas vyskupijos lygmeniu jau baigiamas; beliko išversti bei papildyti kai kuriuos dokumentus.

Tą dieną Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre skaitytas pranešimas „Pamaldumas Išganytojui Dievo tarno arkivyskupo Teofiliaus Matulionio gyvenime ir mokyme“. Prelegentė Roma Zajančauskienė, Birštono sakralinio muziejaus darbuotoja, teologijos doktorantė, išsamiai aptarė T. Matulionio pamaldumo formas, pabrėždama ypatingą pasiaukojimą Švč. Jėzaus Širdžiai. Šis Dievo tarno pamaldumas turėjęs didelį atgarsį ano meto Lietuvoje: į jo raginimą (spaudoje ir kitais įmanomais būdais) su kaupu atsiliepta Lietuvos I Eucharistiniame kongrese, kai 1934 m. liepos 1 d. arkivyskupas metropolitas Juozapas Skvireckas drauge su kitais Lietuvos vyskupais, Respublikos prezidentu, vyriausybe, universiteto profesūra ir visais kongreso dalyviais atliko tautos paaukojimo Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai aktą. Vėliau viename savo laišku (1943 m. gruodžio 9 d.) Teofilius rašęs, jog nuo šio pasiaukojimo akto „mes galime vadintis ir Jėzaus Širdies tauta“. Daugiausia pamaldumo Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai apraiškų randama T. Matulionio ganytojiškuose laiškuose. Pirmajame laiške (1943 m. gegužės 12 d.) Kaišiadorių vyskupijos tikintiesiems T. Matulionis, įvardijęs karo metų negandas ir kitas negeroves, iškėlė pasitikėjimo Dievu bei maldos svarbą. Ypač pabrėždamas dažną Atgailos ir Eucharistijos sakramentų šventimą, jis rašė: „Širdis, kuri iš meilės žmonijai praliejo savo kraują iki paskutinio lašo, kuri Švenčiausiajame Sakramente ta pačia meile mums plaka, laukia mūsų maldų ir nori mus išklaudyti, mūsų maldavimus patenkinti.“

Vėliau Sielovados centre parodytas dokumentinis filmas „Palaimintas kankinys“ (Kaišiadorių vyskupo prašymu 1999 m. sukurtas *Katalikų TV studijos*). Jame, remiantis faktiniais dokumentais, vaizdais, gausiais arkivyskupą pažinojusių asmenų liudijimais, atskleidžiamas Dievo tarno T. Matulionio gyvenimo kelias. „Visur pasitikėkite Dievu; daugiau pasitikėkite Dievu“ – dažniausiai skambantys liudytojų žodžiai filme. Peržiūrėjus filmą buvo galima išgirsti paties arkivyskupo žodžius, anuomet Birštone (kur jis gyveno) įrašytus į magnetofono juostelę.

Tą pačią dieną Kaišiadorių katedroje, kur ilsisi šio Dievo tarno palaikai, buvo švenčiamos šv. Mišios. Joms vadovavo Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, koncelebravo 36 kunigai, pamokslą pasakė Dievo tarną T. Matulionį asmeniškai pažinojęs mons. Alfonsas Svarinskas. Po šv. Mišių Kaišiadorių vyskupas atidengė ir pašventino skulptūrą „Kardinolas V. Sladkevičius“, pastatytą katedros šventoriuje; mat šią dieną – rugpjūčio 20-ąją – yra gimęs ir Vincentas Sladkevičius, iškilus Kaišiadorių vyskupijos ganytojas, apaštališkasis administratorius, vėliau paskirtas Šventosios Romos Bažnyčios kardinolu, artimas Dievo tarno T. Matulionio bičiulis, jo darbų vyskupijoje tęsėjas.

Tikintiesiems šia proga 20 tūkst. tiražu išleistas lankstinys „Dievo tarnas arkivyskupas T. Matulionis“. Leidinyje glaustai pateikiamas arkivyskupo gyvenimo kelias, jo beatifikacijos bylos eiga bei malda „T. Matulionio paskelbimui šventuoju išmelsti“. Šia malda tikintieji taip pat kviečiami melsti Viešpaties malonių užtariant kankiniui Dievo tarnui Teofiluiui.

-K-

Mariologinis kongresas Pažaislyje

Rugpjūčio 15 d., švęsdama Švč. M. Marijos Ėmimą į dangų, Kauno arkivyskupija šventė ir Mariologinį kongresą. Šis kongresas – didžiausia beveik metus trunkančio, daugelyje arkivyskupijos parapijų išibėgėjusio ir daugybę tikinčiųjų jau palietusio dvasinio pasirėngimo Šiluvos jubiliejui šventė. Mariologinis kongresas vyko seserų kazimieriečių globojamame Pažaislio vienuolyne.

Mariologinio kongreso programa iš pradžių jo dalyvius pakvietė į teologinę ir istorinę konferencijas Švč. M. Marijos Apsilankymo pas Elzbieta bažnyčioje. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Robertas Šalaševičius savo pranešime „Marijos bendradarbiavimas išganyme“ aptarė Marijos bendradarbiavimą su Dievu žemiškajame gyvenime ir po Dievo Motinos paėmimo į dangų. „Marijai pačiai nereikia išganymo, nes ji buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės“, – sakė prelegentas, kartu atkreipdamas dėmesį, kad jos gyvenimas vis dėlto buvo procesas, augimas malone; taigi ir mes, žmonės, esami vedami Dievo malonės, kad pasirėngtume su juo gyventi amžinybėje. Kun. R. Šalaševičius pabrėžė, jog Dievo Motinos pavyzdžiu ypač moterys gali atrasti savo pašaukimą ir būdą dalyvauti išganymo plane, o pati Marija – ženklas mums, kad kiekvienas žmogus Dievui savas, kiekvienam jis dovanoja išganymą ir dangišką Motiną. Istorinį pranešimą „Marijos apsišaukimas Šiluvoje“ skaitė dr. Liudas Jovaiša (VU, Vilniaus kunigų seminarija). Prelegentas išsamiai aptarė seniausią žinomą istorinį šaltinį apie apsišaukimą Šiluvoje – XVII a. vid. kan. M. Svietkausko pasirašytą pasakojimą lenkų kalba. Pasak mokslininko, dokumentas patvirtina istorinį apsišaukimo faktą, nepaisant kai kurių su skaičiais bei datomis susijusių problemų. Istorikas L. Jovaiša tvirtino, jog mokslinių tyrinėjimų tikslas – „apvalyti pirminį tekstą nuo istorinių apnašų tam, kad Šiluvos Marijos žinia, nepavaldi istorijos dėsniams, tačiau skirta visiems laikams, suspindėtų visu grožiu“ ir būtų „mūsų priimta kaip mums skirtoji“.

Kun. **Remigijus Kuprys** atleistas iš Kauno arkikatedros bazilikos rezidentų pareigų ir paskirtas Jonavos parapijos vikaru.

Suspendavimas

Kun. **Raimundas Danupas** suspenduotas nuo visų kunigiškų pareigų pagal kan. 194 § 1, 3° ir kan. 1394 § 1.

Piligriminė kelionė

Rugpjūčio 13-ąją Marijos dieną Šiluvoje minėjo gausiai susirinkę Ukmergės dekanato tikintieji, atvykę organizuotai ir pavieniui bei dalyvavę iš anksto sudarytoje maldingos dienos programoje. Jau tapo įprasta, kad dekanatų piligrimai dalį kelio ne važiuoja, o nukeliauja pėsčiomis. Ukmergiškiai karštą vasaros dieną ištvermingai su malda ėjo šilu iki Šiluvos bazilikos (čia rengiamas nuolatinis Piligrimų kelias). Procesijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

Iš pat ryto Marijos užtarimo, fizinės ir dvasinės sveikatos prašančios maldos ukmergiškių lūpose skambėjo gausiai piligrimų lankomoje Apsireiškimo koplyčioje. Čia Rožiniui vadovavo Ukmergės Švč. Trejybės parapijos altaristas kun. Antanas Jokūbauskas, o šv. Mišias aukėjo tos pačios parapijos klebonas kun. Petras Purlys.

Kai prie anksčiau į Šiluvą atvykusių maldininkų prisijungė atkeliavusieji pėsčiomis, Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje visi norintys netilpo ir daug žmonių liko melstis šventoriuje. Pusulandį prieš pagrindines šv. Mišias buvo adoruojamas Eucharistinis Jėzus; adoracijai vadovavo Pašilės šv. Barboros parapijos klebonas kun. Kazys Gražulis. Trumpą katechezę vedė Ukmergės šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaras kun. Saulius Pavalkis.

12 val. pradėtai švęsti iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius. Koncelebravo Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, dekanato dvasininkai. Arkivyskupas pasveikino dekanate tarnaujancius kunigus, gausiai susirinkusius šių kraštų tikinčiuosius, valdžios, žiniasklaidos atstovus. Per homiliją ganytojas priminė žemiškąją Marijos kelionę, kurioje ji patyrė skausmo, išbandymų, skurdo. Marija turėjo iškęsti savo sūnaus mirtį ant kryžiaus ir neprarasti pasitikėjimo Dievu. „Ir mes galėtume daug išverti, jei atmintume svar-

biausią Marijos gyvenimo nuostata: suvokus savo silpnumą nenustoti pasitikėti Dievo vedimu“, – kalbėjo ganytojas. Jis linkėjo ne smėlyje kurti tautos ir savo asmenišką gyvenimą, viltis dėti ne į save, bet į Viešpatį, kad jis neleistų joms sudužti. Ganytojas kvietė čia, Šiluvoje, prašyti svarbiausio – dvasinės sveikatos, o savo gyvenimą grįsti Marijos, kuri žemiškos kelionės pabaigoje buvo išaukštinta Viešpaties garbėje, pavyzdžiu.

Po šv. Mišių, kurių metu giedojo jungtinis Ukmergės dekanato parapijų choras (vargonininkės Dalia Sližytė, Aurelija Sinicienė ir Regina Ališauskaitė), piligrimai dalyvavo agapėje Jono Pauliaus II namuose.

Nors Ukmergės dekanatas arkivyskupijoje labiausiai nutolęs nuo Šiluvos, pasak dekanato kun. Gintauto Kabašinsko, į Šiluvą vyko šimtai rajono gyventojų. Iš Ukmergės važiuojo aštuoni autobusai, bent po vieną – iš visų parapijų. Atsirado geradarių, skyrusių žmonėms transportą. Piligrimai dėkinęgi uždarosioms akcinėms bendrovėms „Ukmergės versmė“ ir „Izobara“, rajono savivaldybei.

Tą pačią dieną Dvasiniame centre pristatyti meniniai darbai, sukurti rugpjūčio mėnesio pradžioje Šiluvoje vykusio plenero „Signum sacrum“ dalyvių. Plenerą surengė menininkų asociacija „Idėjų upė“. Profesionalių menininkų kūriniai religinėmis temomis bus eksponuojami atvykstantiems piligrimams, numatoma rengti jų parodas ir kituose miestuose. -kasp-

Nauja taryba

Liepos 28 d. Vilniaus šv. Mikalojaus parapijos namuose vyko neeilinė Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino Vilniaus regiono brolijos tarybos rinkimų kapitula. Joje dalyvavo Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino nacionalinis ministras Nerijus Čapas OFS ir nacionalinė sekretorė Emilija Radušienė OFS. Kapituloje išklaudyta darba baigiančios Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino Vilniaus regiono brolijos tarybos veiklos ataskaita. Po to vyko naujosios Lietuvos pasauliečių pranciškonų ordino Vilniaus regiono brolijos tarybos rinkimai. Ministru išrinktas Liudvikas Antanas Skardinskas OFS, viceministru Algimantas Andziulis OFS, sekretore Jūratė Markutėlytė-Širkienė OFS, ekonomė Roma Rasackienė OFS, o naujokų magistrė Kristina Karpuk OFS. -ofsi-

Dar prieš šias konferencijas kongreso programą vedęs kun. Artūras Kazlauskas visus norinčius, ypač jaunuosius kongreso dalyvius, pakvietė į šiaurinę vienuolyno kiemėlį pasižiūrėti nuotaikingo cirko grupės pasirodymo, kurį surengė saleziečių globojamas jaunimas. Pacų koplyčioje parodytas dokumentinis filmas apie Šiluvą.

Dalyvavusieji konferencijose mielai liko ir evangelizacinėje programoje, kartu su jaunųjų šlovintojų grupe iš Kauno šlovino Viešpatį giesme. Po unikalios Pažaislio bažnyčios skliautais aidėjo entuziastingas svečio iš Belgijos Jozepho Bastino kvietimas Marijos pavyzdžiu liudyti pasauliui Viešpaties meilę. „Dievas yra mūsų Tėvas, o Marija – evangelizacijos žvaigždė, tad ko mes turėtume bijoti?“ – retoriškai klausė kalbėtojas, gyvai kviesdamas atsilipti į Jėzų „Trokštu“ bei padėti ir trokštančiam pasauliui atsigaivinti gyvuoju vandeniu. Svečias sakė, jog šiandien nebeužtenka būti praktikuojančiu kataliku: turime nešti Jėzų, degti ir spinduliuoti jį savimi. Vėliau liudijimais pasidaliję Venta ir Algimantas patvirtino, kaip nelengva savo ir kitų gyvenimą atverti Viešpačiui, kaip džiugu patirti jo Motinos užtarimą ir einant su Dievu jaustis gerame gyvenimo kelyje.

Daugybė kongreso dalyvių tądien galėjo pasinaudoti susitaikymo su Dievu malone. Nuo 14 val. prasidėjo įvadas į Sutaikinimo sakramentą, o arkivyskupijos kunigai čia pat, vienuolyno kieme, buvo pasirengę klausyti individualių išpažinčių. Tuo metu giedojo Jėzuitų bažnyčios vaikų choras ir Petrašiūnų parapijos jaunimo grupė, daugelį savo giesmių skyrė Marijos garbei.

15 val. vienuolyno kieme priešais bažnyčią iškilmingai švęsta Eucharistijos liturgija. Jai vadovavęs vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas pasveikino daugybę dvasininkų, iš įvairių arkivyskupijos kampelių atvykusių drauge koncelebruoti šv. Mišių, taip pat miesto vadovus, seseris kazimierietes, per pamaldas giedojusius Kauno valstybinį chorą, vadovaujamą prof. Petro Bingelio, ir solistą Virgilijų Noreiką. Ganytojas taip pat nuoširdžiai pasidžiaugė labai gausiai susirinkusiais kauniečiais, svečiais, tarp jų – ir iš užsienio lietuvių bendruomenių. Džiaugdamasis susirinkusių atvirumu Dievui ir tikėjimui, vysk. J. Ivanauskas per pamokslą kvietė atvira širdimi keliauti likusius metus į Šiluvos jubiliejų, kad „Šiluva kiekvienam taptų asmenišką susitikimo su Kristumi vieta“. Priminęs, kokia blogio ir gėrio drama vyksta žmogaus gyvenime, šiuolaikiniame pasaulyje, vyskupas pabrėžė, jog Kristus tam ir ateina, kad dalyvautų žmonių gyvenimo kasdienybėje. „Ir Marijos žinia Šiluvoje, – sakė ganytojas, – tam, kad primintų mums, jog mūsų gyvenime yra mus už rankos vedanti Viešpaties ranka.“ Jis kvietė prašyti Marijos globos savo kraštui, šeimoms, pavesti jai kunigus ir pašventotojo gyvenimo narius. Atnašų procesijoje vienuolyno šeimnininkės kazimierietės nešė vasaros gėrybių pintinę, leliją ir plytą, kaip padėką už žemės gėrybes, džiaugsmą išgyventi nekaltumą ir patirti bendrystę su daugybe žmonių, vis labiau prisidedančių prie Pažaislio istorinio ansamblio išsaugojimo.

Daug pamaldų dalyvių priėmė šv. Komuniją, o žmonių maldas lydėjo darnios profesionalių atlikėjų giesmės. Daugelis, ateidami švęsti Žolinės, atsinešė žolynų, kurie buvo pašventinti šv. Mišių pabaigoje. Ganytojišką palaiminimą suteikęs vysk. J. Ivanauskas pakvietė dalyvauti Šilinių atlatuose, kurie šiemet irgi pradedami mariologiniu kongresu. Įvairaus amžiaus, socialinės padėties, išsilavinimo žmonės, nuoširdžiai dalyvavę kongreso programoje, šventę Eucharistiją, patyrę džiaugsmą drauge garbinti Viešpatį, dar ilgai nesiskirstė. XII Pažaislio muzikos festivalio dalyviai – Kauno valstybinis choras ir solistas V. Noreika padovanojo pusvalandžio trukmės giesmių koncertą. Daug žmonių saulėtą pavakarę pasiliko vienuolyno kieme pasižiūrėti Kauno dramos teatro aktorius Egidijaus Stanciko vaidinamo monospektaklio „Judas Iskarijotas“. -kasp-

Telšių vyskupai šventė savo tarnysčių sukaktis

Rugpjūčio 6 d. Telšių katedroje du Telšių vyskupai, minėdami 25-ąsias savo tarnystės Viešpaties vynuogyne metines, vyskupas Antanas Vaičius – vyskupystės, o vyskupas Jonas Boruta SJ – kunigystės, šventė padėkos Eucharistijos auką. Iškilmingas šv. Mišias koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas, Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius SJ, Vilkaviškio ir Panevėžio vyskupai emeritai J. Preikšas bei J. Žemaitis MIC, sukaktuvininkas Telšių vyskupas emeritas A. Vaičius, didelis būrys prelatų, monsinjorų, kanauninkų, kunigų, susirinkusių ne tik iš Telšių vyskupijos. Koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupas ordinaras J. Boruta SJ. Šv. Mišių metu giedojo Klaipėdos Švč. M. Marijos Taikos Karalienės didysis sumos choras, vadovaujamas prof. G. Purlio. Šv. Mišių pradžioje apaštališkasis nuncijus sukaktuvininkams ir visiems šv. Mišių dalyviams perskaitė popiežiaus Benedikto XVI atsiųstas sveikinimo telegramas ir Švento Tėvo vardu pasveikino sukaktuvininkus.

Per pamokslą Telšių ganytojas kalbėjo apie vyskupų ir kunigų svarbą Bažnyčioje. „Šventasis Susirinkimas moko, kad vyskupai kaip Bažnyčios ganytojai Dievo paskyrimu yra apaštalų įpėdiniai ir kad kas jų klauso, tas klauso Kristaus, o kas juos paniekina, tas paniekina Kristų ir tą, kuris Kristų siuntė. Vyskupų, kuriems padeda kunigai, asmenyje tarp tikinčiųjų dalyvauja Viešpats Jėzus Kristus, Vyriausiasis Kunigas. Ganytojai, išrinkti ganyti Viešpaties kaimenę, yra Kristaus tarnautojai ir Dievo malonių teikėjai, kuriems pavesta liudyti Dievo malonės Evangeliją bei garbingai tarnauti Dvasiai ir teisingumui“, – sakė vyskupas.

Po šv. Mišių sveikinimo žodį sukaktuvininkams tarė Kauno arkivyskupas metropolitas S. Tamkevičius SJ. Vyskopus taip pat sveikino Telšių vyskupijos kunigai, Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai, Seimo narys R. Balčytis, Telšių apskrities atstovai, Telšių vyskupijos teritorijoje esančių savivaldybių ir miestų merai, kultūros ir meno žmonės, Klaipėdos universiteto vadovai ir profesoriai, Telšių vyskupo V. Borisevičiaus katalikiškosios gimnazijos atstovai, verslininkai, katalikiškųjų organizacijų nariai ir kiti vyskopus pasveikinti atvykę svečiai. Po visų sveikinimų, kuriuos vainikavo skambus choro ir visų šventės dalyvių sukaktuvininkams sugiedotas *Ilgiausių metų*, visiems padėkos žodį tarė ir savo prisiminimais apie sunkius Bažnyčiai laikus sovietų okupacijos metais pasidalijo vyskupas A. Vaičius.

Po iškilnių katedroje šventės dalyviai rinkosi į Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos valgomąjį, kur vyko sukaktuvininkų garbei skirti šventiniai pietūs.

-kasab-

Kunigų susirinkimas Panevėžio vyskupijoje

Liepos 24 d. Panevėžio vyskupijos kurijoje surengtas šios vyskupijos dvasininkų mėnesinis susirinkimas pradėtas bendra malda. Į susirinkimą pakviestas svečias, karinių oro pajėgų karo kapelionas kun. dr. Virginijus Veilentas kunigams kalbėjo apie bendravimą su žiniasklaida. Prelegentas pirmiausia įvertino dabartines sąlygas ir pasikeitusią ne tik istorinę-politinę situaciją, bet ir šių dienų žiniasklaidos požiūrį į kunigus, Bažnyčią, dvasinumą, apibūdino žiniasklaidą, nusakė jos tikslus. Kun. V. Veilentas paaiškino, kodėl privalu bendrauti su žiniasklaida ir kaip tai konkrečiai daryti. Pabrėžta, kad geriau ne kovoti su ja, o bandyti palaikyti gražius bendrystės ryšius, ugdyti tinkamą žmonių požiūrį į pateiktas žinias. Taip pat raginta akla nepasitikėti žiniasklaida, nes suinteresuotieji asmenys gali užsakyti

Svečių iš užsienio viešnagė

Liepos 31 – rugpjūčio 3 d. Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centre lankėsi kunigo dr. Gerardo Nachtwei ir pedagogės ponios E. Meyer vadovaujama vienuolikos jaunuolių grupė iš Vokietijos, Magdeburgo vyskupijos, Dessau parapijos. Ponia E. Meyer, padedama jaunuolių, parengė dienų programą – seminarą tikybos mokytojams, o kun. G. Nachtwei vadovavo visos grupės darbui ir religinio ugdymo programai vaikams, šįkart skirtai draugystės Šv. Rašte temai.

Kun. dr. G. Nachtwei vadovaujama grupė iš Magdeburgo į Kaišiadoris atvyksta jau penkioliktą kartą – tiek metų tęsiasi dviejų vyskupijų bendradarbiavimas. Anot Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centro vadovės Ritos Petkevičiūtės, iš vokiečių galima pasimokyti kur kas daugiau, negu jie per teikia pagal numatytą mokymo programą. „Svečiai užkrečia tokiu nuoširdumu, rodo tokius atsidavimo ir aukojimosi pavyzdžius, kad ir pilkiausia diena iškart prašviesėja“, – sakė tikybos mokytoja iš Žaslių, Katechetikos centro bendradarbė Vidutė Bartytė.

Mokymo programa suderinta su Kaišiadorių švietimo ir kultūros paslaugų centru, todėl išklausę seminarą tikybos mokytojai įgyja šio centro patvirtintus kvalifikacijos pažymėjimus. Tokie pažymėjimai įteikti 25 tikybos mokytojams iš Kaišiadorių dekanato ir kitų vyskupijos parapijų – Jiezno, Merkinės, Molėtų.

Į stovyklėlę vaikams susirinko apie 60 mažųjų iš įvairių vyskupijos parapijų. Žaidimų ir vaizdinių priemonių gausioje programoje tema „Jokūbas ir Ezaivas: Dievo ir brolių istorija“ jie mokėsi pažinti ir pamilti Šventąjį Raštą – Dievo laišką žmonėms. Ir mokytojams, ir vaikams skirtos programos užbaigtos šv. Mišiomis, kurių metu homilijas sakė kun. dr. G. Nachtwei.

-kvkci-

Švč. M. Marijos paveikslų kelionė

Ariogala

Liepos 22 d. Šiluvos Švč. M. Marijos paveikslas pasiekė 33-iają piligriminės kelionės vietą – Ariogalą. Šiam įvykiui ruošiasi labai aktyviai: suburta pasirengimo grupė, parapijos internetinė svetainėje paruoštas naujas skyrelis „Pasirengimas Šiluvos jubiliejui“.

Jame yra Ariogalos šv. arkang. Mykolo parapijos švenčių ir renginių 2007 m. kalendorius ir Šiluvos Švč. M. Marijos paveiklo apsilankymo Ariogaloje programa. Ši programa buvo išsiuntinėta šeimoms. Skelbimų lentose iškabinti plakatai, kviečiantys į paveiklo sutikimo iškilnę ir apie 800 šeimų šią informaciją gavo mobiliaisiais telefonais.

Belaukiant paveiklo Žemaičių plento ir Taurupio gatvių sankryžoje, rikiavosi iškilminga procesija, būriavosi šventiškai nusiteikę parapijiečiai. Po to iškilminga procesija su Šiluvos Švč. M. Marijos paveiklu ir bažnytinėmis vėliavomis pajudėjo Taurupio gatve. Joje dalyvavo Ariogalos pastoracinės tarybos, sinodinės grupės nariai ir labai gausiai susirinkę parapijiečiai. Vadovaujant Ariogalos parapijos choristams procesijos metu buvo giedamos Švč. M. Marijai skirtos giesmės. Per gėlėmis išpuoštą šventorių, skambant varpams, paveiklas buvo iškilmingai įneštas į bažnyčią ir pastatytas šalia didžiojo altoriaus iš anksto parengtoje vietoje.

Paveiklo apsilankymo proga sumos šv. Mišias aukojo klebonas kun. Gintautas Jancauskas. Prasidėjęs Aukos liturgijai Raseinių raj. savivaldybės atstovai įteikė Ariogalos šv. arkang. Mykolo bažnyčiai dovaną – baltą arnotą su Šiluvos Švč. M. Marijos atributika. Po šv. Mišių aukos jis buvo pašventintas. Vadovaujami Ariogalos vidurinės mokyklos tikybos mokytojos Laimutės Neverdauskienės, moksleiviai pagiedojo Švč. M. Marijos garbei giesmių. Ariogalos šv. arkang. Mykolo parapijos Pasirengimo Švč. M. Marijos apsi-reiškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejui grupės narys Antanas Kišonas perskaitė savo sukurtas Švč. M. Marijai eiles. Iškilnių pabaigoje visi sugiedojo „Lietuva brangi“.

Kasdien su nedidele vidurdienio pertrauka būdavo kalbamas Rožinis, giedama Švč. M. Marijos litanija, vykdavo Švč. Sakramento adoracija. Vakarais šv. Mišių metu būdavo sakomi pamokslai mariologine tema ir kiekvieną dieną meldžiamasi skirtinga intencija, o Švč. Sakramento adoracijoje aktyviai dalyvaudavo parapijos jaunimas.

Lesčiai

Liepos 28 d. popietę ant kalnelio prie ryškiai geltona spalva švytinčios Lesčių Dievo Apvaizdos bažnyčios jaunų ir pagyvenusių žmonių būrys laukė iš Ariogalos atkeliaujančio Šiluvos Švč. M. Marijos paveiklo. „Mums, tikintie-

straipsnius, tam tikromis žiniomis manipuluoti, jas iškreipti. „Žiniasklaidą reikia „prisijaukinti“, kad galėtume vykdyti savo tikslus – skelbti žmonems Evangeliją. Juk ir popiežius Jonas Paulius II ragino pasinaudoti visomis moderniausiomis komunikacijos priemonėmis“, – sakė kun. V. Veilentas paminėdamas keletą Bažnyčios dokumentų, tarp jų – „Bažnyčia ir internetas“.

Kun. V. Veilentas sakė, kad nereikia užsisklęsti ir laukti, kol į organizuojamus renginius ar parapiją bus atkreiptas dėmesys. Patraukti dėmesį kuniagai turi stengtis patys pirmieji. Labai svarbu taip kurti bažnytinį gyvenimą, kad jis būtų įdomus ne tik vietos parapijiečiams, bet ir radijui, televizijai ar laikraščio redakcijai. Taip pat svarbu žinoti žiniasklaidos tikslą, tuomet galima pateikti įdomesnę situaciją, unikalesnę, netradicinę žiūros kampaniją, tam tikrą perspektyvą. Bendraujant reikia atsakinėti tik į kompetenciją atitinkančius klausimus, laikytis nuoseklumo, akcentuoti pozityvius dalykus, nepasiduoti hipotetiniams svarstymams, žurnalisto spaudimui, minėti tik tikrus faktus, nepasiduoti emocijoms, nuotaikoms. Reikėtų vengti kovingumo ir arogancijos. Kun. V. Veilentas kunigus taip pat mokė, kaip duoti interviu, kaip elgtis pokalbio metu, kaip jam pasiruošti ir pan.

Prelegentas pasidalijo savo išpūdžiais iš Afganistano, kur su kareiviais taikdariais ir humanitarinės pagalbos teikėjais praleido apie 3 mėnesius – rūpinosi jų dvasiniais reikalais, susipažino su esamomis gyvenimo ir tarnybos sąlygomis, politine šalies padėtimi. Anot kun. V. Veilento, kariuomenė nėra labai katalikiška terpė. Santykis kuriamas per asmeninę pažintį, autoritetą. Kapelionas sakė, kad misijoje susidūrė su trimis kareivių kategorijomis: tais, kurie į Afganistaną atvyko norėdami pakelti gerbūvį ir pagerinti gyvenimo sąlygas, tais, kurie nori pabėgti nuo vargų ir problemų, ir tais, kurie nori tik kariauti. Jis atkreipė dėmesį į skirtingą kultūrinę ir religinę aplinką, suvaržytas ir gana menkas komunikacijos galimybes.

Vėliau vyko kunigų pasitarimas-diskusija apie rengimą sakramentams. Svarstyta, ar nebūtų tikslingiau Sutvirtinimo sakramentą teikti ne jaunesniems nei 15 metų asmenims. Vysk. J. Kauneckas kunigus ragino prieš teikiant Krikštą susitikti ir pasikalbėti su kūdikio tėvais bei krikštatėvais, priminti visas jų pareigas ir krikščioniškojo gyvenimo svarbą. Vyresni nei 7 metų amžiaus vaikai Krikštui turi būti parengti taip, kad kartu galėtų priimti ir pirmąją Komuniją. Santuokos sakramentą rekomenduojama teikti tik jaunavedžiams išklausus kursus Šeimos centre ir pristačius pažymą. Ganytojas taip pat priminė, kad 2008 m. skelbiami Blaivybės metais. Diskutuota, ką Bažnyčia gali šiais metais pasiūlyti, kaip juos paminėti, kokiomis akcijomis, pareiškimais, pasižadėjimais ar kitais būdais – renginiais, konferencijomis, eisenomis – įprasminti ir skelbti bei kviešti į blaivų ir dorą gyvenimą.

Vyskupas J. Kauneckas susirinkusiesiems pristatė liepos 14 d. Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje išventintus kunigus: Mindaugą Šakinį, Mindaugą Mizarą, Aivarą Kecorių bei Justą Jasėną.

-kjj-

Mokslinė ekspedicija Žagarėje

Liepos 30 – rugpjūčio 5 d., Šiaulių vyskupui E. Bartuliui pritarus, Žagarėje rinkta medžiaga 2005 m. Šiaulių vyskupijoje pradėtai Dievo tarnaitės Barboros Žagarietės beatifikacijos bylai. Tai jau antroji mokslinė ekspedicija (pirmoji surengta 2006 m. rugpjūčio mėn.), kurios tikslas kuo plačiau ir nuodugniau iširti išgijimus, stebuklingus atsitikimus, atsivertimus, patirtus per Dievo tarnaitės Barboros Žagarietės užtarimą, rasti juos patvirtinančių dokumentų. Mokslininkai, atvykę iš įvairių Lietuvos universitetų, susiskirstė į tris grupes, vadovaujamas prof. habil. dr. Irenos Reginos

Merkienės, dr. Aldonos Vasiliauskienės, dr. Rasos Račiūnaitės-Paužuolienės. Ekspedicijai vadovavo VDU prof. habil. dr. Alfonsas Motuzas, ją dvasiškai globojo beatifikacijos bylos vicepostulatorius dr. kun. Kazimieras Ambrasas SJ.

Ekspedicija prasidėjo liepos 30 d. šv. Mišiomis senojoje Žagarės bažnyčioje. Susirinko ir tikintiesiems buvo pristatyti visi beatifikacijos bylos tribunolo nariai. Šv. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Pamokslu metu ganytojas kalbėjo apie šventumą ir šventuosius. „Šventumas, – sakė jis, – nėra grupelės žmonių privilegija. Dievas trokšta, kad visi taptume šventi.“ Beatifikacijos bylos vicepostulatorius kun. dr. Kazimieras Ambrasas SJ perskaitė bylos tribunolo sprendimą. Jame teigiama, jog spaudoje, istoriniuose veikaluose, mokslinės ekspedicijos ir iš kitų šaltinių surinkta oficiali medžiaga suformavo tvirtą nuomonę, kad Žagarės parapijoje nuo XVII a. vid. ligi mūsų dienų nenutrūksta natūraliu būdu nepaaiškinami išgijimai ir atsivertimai, žmonėms per Dievo tarnaitės Barbaros Žagarietės užtarimą patiriant įvairių malonių. Žagarės klebonas kun. Rimantas Žaromskis ir kiti šioje parapijoje dirbsiantys kunigai įpareigojami oficialiai įteiktoje knygoje rūpestingai užrašinėti visus Dievo tarnaitėi Barbarai Žagarietei užtariant patirtus antgamtinius, natūraliu būdu nepaaiškinamus reiškinius. Tribunolo nariai, postulatorius, bažnytinės teisės lic. kun. Evaldas Alūza, vyskupo delegatas teologijos lic. kun. Egidijus Venckus ir notaras teologijos lic. kun. Tomas Kedušis, įpareigoti per dvi savaites pristatyti Žagarės parapijos klebonui reikalingus nurodymus ir reikalavimus. Sprendimą pasirašė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Po pietų ekspedicijos dalyviai susirinko į konferenciją. Mintimis apie šventumo sąvoką amžių akistatoje dalijosi VPU magistrantė Jolanta Stupelytė. Jos manymu, kalbant apie šventuosius, Barbarą Žagarietę, svarbi ne tik jų gyvenimo istorija, bet ir ryšys, kurį gyvieji gali užmegzti su šventaisiais. Šis ryšys – nauja tikrovė leidžia patirti šventąjį nepaisant biografijos fragmentiškumo. Telšių kunigų seminarijos auklėtinis Marius Dyglys skaitė pranešimą „Šiuolaikinis klieriko žvilgsnis į šventumą“.

Ekspedicijos dalyviai vaikščiojo po Žagarės miestelį ir beldėsi kone į kiekvieną trobą. Vieną dieną duomenys rinkti Latvijos pasienyje, kitą dieną vyкта į Skaistgirį. Ekspedicijos dalyviai džiaugėsi ir savitiška evangelizacija. Sutikta žmonių, kurie atėjusiems ekspedicijos dalyviams teigė neturį jokio ryšio su tikėjimu, net klebono neišsileidžia, pasakojo graudžias gyvenimo istorijas, atitolinusias juos nuo Dievo. Po kelių išklausymo, supratimo, paguodos minučių sutikdavo, kad vis dėlto daug gerio iš Viešpaties yra patyrę, ir net pasiryždavo ateiti į šv. Mišias.

Sekmadienį, rugpjūčio 5 d., tikinčiųjų pilnoje naujoje Žagarės bažnyčioje šv. Mišias aukojo kun. K. Ambrasas SJ. Po šv. Mišių susirinkta Žagarės kultūros centre. Mokslininkai dalijosi savaitės išpūdžiais. Dr. Rasa Račiūnaitė-Paužuolienė džiaugėsi matanti daug pažįstamų žmonių, sutiktų ekspedicijos metu. Dr. Inga Nėnienė žadėjo Žagarėje nufotografuotų rankdarbių, senų daiktų, gražių sodybų nuotraukas perduoti Čiurlionio dailės muziejaus Liaudies meno fondui. VPU magistrantė Jolanta Stupelytė pristatė su tyrinėjimais supažindinantį magistro darbą apie Dievo tarnaitę Barbarą Žagarietę. „Mums, lietuviams, be galo didelė pareiga pristatyti Dievo tarnaitę Barbarą Žagarietę ne tik Lietuvoje, bet ir už Lietuvos ribų“, – sakė Marius Dyglys. Žagarės klebonas R. Žaromskis irgi teigė, kad šventųjų nereikia ieškoti kažkur toli. Jie visai čia pat. „Žagariečiai turi patį svarbiausią draugą – Dievo tarnaitę Barbarą, kuri visada ateina į pagalbą“, – tvirtino prof. habil. dr. I. R. Merkienė. Kun. K. Ambrasas ragino melsti sėkmingos ekspedicijos pabaigos, kad

siems, visai nesvarbu, ar atvežtas paveikslas originalas, ar reprodukcija. Mes žiūrime į Švč. M. Marijos atvaizdą kaip į gyvą stebuklą – su meile ir viltimi, dažnai prašydami globos ir užtariamo. Tuomet lengviau išgyvename savo skausmus ir nesėkmes. Kai nebėra vilties, kartais ir visai netikintis žmogus šaukiasi Švč. M. Marijos globos ir pagalbos“, – kalbėjo paveikslą išvydę Lesčių parapijos tikintieji.

Giedant Švč. M. Marijai skirtas giesmes paveikslas buvo iškilmingai įneštas į bažnyčią ir pastatytas prie baltomis lelijomis išpuošto Švč. M. Marijos altoriaus. Vėliau aukotos šv. Mišios už parapiją, prašant Švč. M. Marijos globos ir užtariamo pas Dievą. Per pamokslą kun. G. Jankauskas papasakojo apie Šiluvą, supažindino su Švč. M. Marijos paveikslu kilme ir istorija. Po šv. Mišių aukos prie išstatyto Švč. Sakramento visi susirinkusieji giedojo Švč. M. Marijos litaniją.

Liepos 29 d. 13 val. Lesčių Dievo Apaizdos bažnyčioje prasidėjo Šv. Ignaco atlaidai, jiems vadovavo Butkiškės klebonas kun. Ž. Veselka. Prieš šv. Mišias Raseinių rajono savivaldybės meras K. Skamarakas kartu su Raseinių rajono savivaldybės nariu A. Vizbaru Lesčių bažnyčia padovanojo baltą arnotą su Šiluvos Dievo Motinos atributika. Po šv. Mišių aukos iškilminga procesija tikintieji patraukė prie ant kalvelės šalia seno Žemaičių plento Šiluvos Dievo Motinos Švč. M. Marijos paveikslu apsilankymo proga pastatyto koplytstulpio, kurį kun. G. Jankauskas pašventino.

-api, Ipi-

Kražiai atgimsta kaip grigališkojo choralo centras

Devyniasdešimt dalyvių iš Lietuvos, Latvijos, Vengrijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų rugpjūčio 5–12 d. Kražiuose dalyvavo *Ad Fontes* grigališkojo choralo, senosios Romos liturgijos, teologijos bei filosofijos studijų savaitės renginiuose, kurie kartu su Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetu rengiami buvusiam istoriniame Žemaitijos politiniame, kultūriniame ir edukaciniame centre – Kražiuose. Studijomis siekiama stiprinti ir iš naujo atrasti savo istorines ir dvasines šaknis, tikėjimo ir mąstymo tradicijos pilnatvę, ypatingą teologijos ir amžinų vertybių svarbą ne tik universitetinei kultūrai, bet ir Europos tapatybei, ant kurių pamato išaugo visa Vakarų civilizacija.

Į studijų savaitę atvykęs nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbriggenas pabrėžė, kad sugrįžti prie Bažnyčios šaltinių liepos 7 d. paskelbtu motu proprio *Summorum pontificum* kviečia ir popiežius Benediktas XVI. Apaštališkasis nuncijus Lietuvoje popiežiaus Benedikto XVI vardu suteikė ypatingą palaiminimą *Ad Fontes* studijų projektui – svarbiam visai Katalikų Bažnyčiai: „Popiežiaus Benedikto XVI vardu ačiū jums, kad Kražiuose žengiate šaltinių link, gilinatės į Bažnyčios tradiciją, atgaivinate sakralinį Katalikų Bažnyčios giedojimą – grigališkąjį chorą.“ Grigališkojo choralo teorinių ir praktinių dalykų dėstyti atvyko ir vienas žymiausių pasaulio grigališkojo choralo ir Bažnyčios liturgijos žinovų, *Schola Hungarica* įkūrėjas ir vadovas, Vengrijos mokslų akademijos profesorius Laszlo Dobszay.

Grigališkasis choralas yra lotyniškosios Romos liturgijos dalis. Grigališkojo choralo įtaka visos – tiek bažnytinės, tiek pasaulietinės – muzikos raidai tapo naujojo Europos muzikos meno pagrindu, kuris suvokiamas kaip europietiškos muzikos tradicija. XIX a. Kražių skerdynės nutraukė vienuolių benediktinių šimtametę grigališkojo choralo giedojimo tradiciją. Šis lotyniškas sakralinis giedojimas naujai skamba Kražiuose vėl švenčiamoje lotyniškoje Romos liturgijoje, o į Kražių kolegijos edukacinio centro atstatymo darbus įsitraukė Kolegijos istorinio paveldo šeimininkas – Vilniaus universitetas.

-mp-

Žolinė Kauno karmelitų parapijoje

Rugpjūčio 15 d. Kauno šv. Kryžiaus (karmelitų) parapijoje itin iškilmingai švęsta Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų šventė. Pačioje bažnyčioje vyksta remontas – ruošiamasi apšiltinti grindis, vyksta kiti renovacijos darbai, tačiau tai nesutrukdė gausiai susirinkusiems parapijos tikintiesiems švęsti šios gražios šventės. Naujasis parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbraszkis pašventino parapijiečių rankose įvairiaspalvius žolynus ir savo homilijoje kvietė visus atverti širdis ramybei ir džiaugsmui, kuriuos atrandame šeimoje, ugdyti meilę – broliškos bendrystės pamatą, atrandamą bažnyčios bendruomenėje, sekti Švč. M. Marijos pavyzdžiu, nes „sekdami nepaklysimė; besimelsdami jai nenusivilsime, mąstydami apie ją nepsigausime. Jei ji tave laiko už rankos – neparkrisi; jei veda tave, nepažinsi

surinktų liudijimų pakaktų Barborai Žagarietei paskelbti palaimintąja. „Šventiesiems beatifikacijos bylų nereikia, – sakė dr. A. Vasiliauskienė, – jų reikia mums čia, žemėje.“ Tai paliudydami Žagarės mokiniai, po pamokų lankantys Joniščio meno mokyklos Žagarės filialą, vadovaujamą Irenos Stripinienės, pristatė pirmąją tą pačią dieną pasirodžiusį kompaktinį albumą „Padėka Dievui ir Barborai Žagarietei“. Prof. A. Motuzas komentavo atliekamų giesmių kilmę bei autentiškumą: lenkiškų giesmių žodžiai, skirti I a. šv. Barborai, šiame krašte buvo išversti į lietuvių kalbą, jiems pritaikyta kita melodija. Šios giesmės giedotos konkrečiai Barborai Žagarietei. Anot Irenos Stripinienės, šiomis giesmėmis norima prisidėti prie Dievo tarnaitės Barbaros paskelbimo palaimintąja. Joniščio r. savivaldybės meras Romualdas Gadeikis pristatomas giesmes pavadino stebuklu, vykstančiu visų akyse ir, matyt, inicijuotu Barbaros Žagarietės. Šiai minčiai pritarė Žagarės seniūnė S. Eidukienė, kviesdama ekspedicijos dalyvius atvykti į Žagarę ir kitais metais.

-irat-

Vilniaus greitosios pagalbos universitetinėje ligoninėje pašventinta koplyčia

Rugpjūčio 14 d. Vilniaus greitosios pagalbos universitetinėje ligoninėje Vilniaus arkivyskupas kard. Audrys Juozas Bačkis pašventino Kristaus Prisikėlimo koplyčią ir aukojo šv. Mišias. Jas koncelebravo monsinjoras Gintaras Grušas, kunigai Antanas Domeikis, Sigitas Grigas, Jacek Paczenda, Mykolas Petravičius, Gintaras Petronis, Arnoldas Smalstys, Janas Stanislovas Ulickas, Viktor Voronovič. Sakydamas homiliją kardinolas paaiškino pašventinimo apeigų prasmę, pabrėžė, kaip svarbu kančios, ligos akivaizdoje kreiptis į Dievą, prašyti jo pagalbos, pasitikėti gyvybės šeimininku, padėkoti už atgautą sveikatą ir patirtas malones, glaustis prie Viešpaties iškeliaujant į amžinybę. Maldos, susikaupimo vieta padės atgauti ramybę, viltį ne tik ligoniams, bet ir jais besirūpintiems šios įstaigos darbuotojams.

Pašventinimo iškilmėse dalyvavo Vilniaus miesto meras Juozas Imbrasas, Lazdynų mikrorajone išrinkti Seimo nariai bei vietinės savivaldybės vadovai, Vilniaus greitosios pagalbos universitetinės ligoninės direktorius Leonardas Streikus, personalo atstovai, pacientai bei vietos gyventojai, kitų miesto ligoninių medikai. Per šv. Mišias giedojo Lazdynų šv. kun. J. Bosko parapijos choras. Vėliau kard. A. J. Bačkis aplankė keletą sunkiai sergančių ligonių, bendravo su ligoninės personalu.

Naujoji koplyčia įrengta Neurologijos skyriuje, penktajame pastato aukšte, kad visiems ligoninėje besigydantiems pacientams būtų vienodai pasiekiamas. Koplyčią puošia iš medžio drožti altorius ir Dievo žodžio stalas, medžiu puoštas tabernakulis dekoratyvinių plytų sienoje, kryžius, didžiulė žvakė bei vitražai su Eucharistijos simboliais.

Kristaus Prisikėlimo koplyčios kapelionu paskirtas kun. A. Smalstys. Jam talkins keli savanoriai asistentai, nuolat besilankantys ligoninės palatose. Tai jau trečioji sostinės gydymo įstaigose įrengta koplyčia, kurioje nuolat dirbs ligonių bei personalo sielovada besirūpinantis kapelionas. Pirmoji koplyčia pastatyta Vilniaus universiteto Santariškių klinikose, antroji įrengta šio universiteto Onkologijos institute. -sbž-

Palangos bažnyčios 100 metų jubiliejus

Rugpjūčio 17 d. surengta mokslinė konferencija „Palanga Žemaičių vyskupijos istorijos kontekste“ šiemet sukankančiam Palangos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios 100 metų jubiliejui paminėti. Išsamius mokslinius

nus pranešimus skaitė Telšių vyskupas dr. Jonas Boruta SJ, kun. doc. dr. Antanas Ramonas, prof. Vladas Žulkus, dr. Vacys Vaivada, Egidijus Miltakis. Konferencijos metu Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys, tapybos restauratoriai Janina Bilotienė, Algimantas Vainėkis bei restauravimo technologas Rapolas Vedrickas pasidalijo mintimis apie Palangos bažnyčios didžiojo altoriaus XVII a. paveikslo „Švč. Mergelė Marija su Vaikelium“ tyrimą ir restauravimą Lietuvos dailės muziejaus Prano Gudyno restauravimo centre. Konferencijos dalyviams ir plačiajai Palangos miesto visuomenei tądien pristatyta knyga „Palanga. Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia“. Su ja supažindino Palangos dekanas ir parapijos klebonas kan. dr. Algis Genutis, Palangos miesto meras Remigijus Alvydas Kirstukas, leidinio sudarytoja ir leidybos vadovė Danutė Mukienė bei istorikė Audra Lukauskytė. Po mokslinės konferencijos, pasisakymų ir diskusijų vyko sakralinės muzikos koncertas „Ave, Maria“.

Rugpjūčio 19 d. Palangos parapijoje iškilmingai švęsti tradiciniai šv. Roko atleidai, kurie vainikavo bažnyčios jubiliejaus renginius. Prieš pagrindines iškilmingas šv. Mišias vysk. J. Boruta SJ atidengė ir pašventino bažnyčios šimtmečiui atminti skirtą lentą. Sumos šv. Mišias koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas, Vilkaviškio vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, didelis būrys į iškilmes atvykusių kunigų; koncelebracijai vadovavo ir pamokslą pasakė vysk. J. Boruta SJ. Giedėjo Palangos, Salantų, Gargždų ir Kretingos parapijų chorai.

Šv. Mišių pradžioje į daugiataūkstantinę tikinčiųjų minią kreipėsi apaštališkasis nuncijus popiežiaus Benedikto XVI vardu pasveikino Telšių vyskupą, Palangos dekaną ir parapijos bendruomenę bažnyčios šimtmečio proga. Per pamokslą vysk. J. Boruta SJ kalbėjo apie žodžio „bažnyčia“ kilmę primindamas, jog bažnyčios pastatas, kuriame Viešpats dalija savo malones čia susirenkantiems tikintiesiems, svarbus ir būtinas parapijos gyvenime, tačiau dar svarbiau – statydinti gyvąją Bažnyčią, sudarytą iš gyvųjų akmenų, t. y. tikinčiųjų širdžių. Bendruomenė turi auginti gyvąją Bažnyčią, kurioje kiekvienas galėtų atrasti gyvenimo kryptį ir Dievo malonių bei meilės patirtį. Ši misija patikėta bendruomenėms, į kurias Dievas surenka jo mokymo besilaikančius žmones, skelbiančius pasauliui tikrąją tiesą ir liudijančius Kristaus meilę ir jo mokslo šviesą. Vyskupas linkėjo Palangos parapijos bendruomenei augti ir stiprėti, kad joje kiekvienas tikintysis galėtų išgyventi Kristaus artumą ir pajėgtų juo sekti.

Aplink šimtametę Palangos bažnyčią buvo surengta Eucharistinė procesija, vėliau už patiriamas malones tikintieji giedėjo padėkos Dievui himną „Tave, Dieve, garbinam“. Po iškilmingų pamaldų sveikinimo žodį tarė vysk. J. Žemaitis MIC, o visiems šimtmečio šventę padėjusiems organizuoti, taip pat svečiams, vyskupams ir kunigams, valdžios atstovams nuoširdų padėkos žodį tarė kan. A. Genutis. Jo padėką užbaigė skambiai chorų sugiedotas „Ilgiausių metų“. Po iškilmių svečiai nesku-bėjo skirstytis ir rinkosi į šventinę agapę. Palangos bažnyčioje dar vyko sakralinės muzikos valanda. Gausiai susirinkusiems klausytojams įvairių autorių bei epochų giesmes giedėjo prof. Virgilijus Noreika. –sab-

Mirė Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Kazys Lozoraitis

Ankstų rugpjūčio 13-osios rytą Romos Agostino Gemelli klinikoje po sunkios ligos mirė ilgametis Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Kazys Lozoraitis.

K. Lozoraitis gimė 1929 m. liepos 23 d. Berlyne, diplomato Stasio Lozoraičio ir Vincentos Matulaitytės-Lozoraitienės šeimoje. Jo tėvas tuo metu dirbo Lietuvos pasiuntinybėje Vokietijoje. Su šeima grįžo į Lietuvą

nuovargio; jei ji su tavimi, būk tikras, kad pasieksi tikslą“, – remdamasis Šventuoju Raštu kalbėjo klebonas. Paraginęs melstis už savo šeimas, parapijos bendruomenę, jis pakvietė po šventės nuvykti į mariologinį kongresą, tądien surengtą Pažaislio vienuolyne.

Bendruomeninėje maldoje savo prašymus karmelitų bendruomenės vardu išsakė pastoracinės tarybos, *Caritas*, tikybos mokytojų, jaunimo, neokatechumenų organizacijos atstovai. Iškilmingai Švč. Sakramento procesijai aplink bažnyčią pašventintais žolynais birstė kelią baltais drabužiais pasipuošusios mergaitės. Naujasis klebonas pasibaigus iškilmėms pakvietė šventėje dalyvavusius tikinčiuosius tradicinės arbatėlės bažnyčios šventoriuje. *Caritas* moterys, čia papuošusios stalus, vaisino arbata, jaunimas liaudiškais dainomis sujungė šurmuliuojančius ir džiaugsmingai nusiteikusius parapijiečius. „Marijos meilės spinduliai, Dievo žodis ir Eucharistija telydi visą jūsų gyvenimo būtį“, – linkėjo parapijiečiams kun. R. Šumbrasuskis. -nk-

Pašventintas bažnyčios kryžius

Rugpjūčio 14 d., Žolinės išvakarėse, Kauno Gerojo Ganytojo parapijoje pašventintas bažnyčios kryžius ir šios parapijos naujas sielovados centras. Iškilmėse dalyvavo Kauno arkivyskupas metropolitais Sigitas Tamkevičius, I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos klebonas kun. Virginijus Veprauskas.

Pašventinimo liturgijos metu susirinkusieji klausėsi Šv. Rašto skaitinių, Evangelijos ir arkiv. S. Tamkevičiaus ganytojiško žodžio. Arkivyskupas pabrėžė, kokia svarbi ši akimirka parapijai, po žingsnelį artėjančiai į Dievo namų statybos pabaigą. Ant bažnyčios iškeltas kryžius – vilties ir išganymo simbolis kiekvienam žmogui. Pasak ganytojo, žvelgdami į jį, privalome iš jo semtis stiprybės kasdieniams darbams, mokyti labiau branginti savo šeimas, nebūti piktiems ir neteisingiems.

Iš nerūdijančio metalo pagamintas 7,5 metrų aukščio kryžius buvo pašventintas, skambant giesmei „Kryžium šventas“ iškeltas ir pritvirtintas prie bažnyčios sienos. Arkivyskupas taip pat pašventino naujai pastatytas ir įrengtas parapijos sielovados centro patalpas. Jose įsikurs parapijos raštinė, jaunimo

ir šeimos centrai. Senojoje raštinėje veiks parapijos *Caritas*. Po pašventinimo apeigų arkiv. S. Tamkevičius aukojo šv. Mišias, kurias taip pat koncelebavo mons. V. Grigaravičius ir parapijos klebonas kun. J. Stankevičius.

Ateitininkų stovykla paaugliams

Liepos 16–22 d. Aukštadvaryje (Trakų r.) Ateitininkų federacija kartu su studentais savanoriais surengė paauglių vasaros poilsio ir tikėjimo ugdymo stovyklą „Septyni“, pakvietusią apmąstyti septynis „Tėve mūsų“ maldos prašymus. Stovykloje vasarą 53 vaikai iš septynių vietovių: Gargždų, Kaltinėnų, Kauno, Panevėžio, Plungės, Simno, Vilniaus. Jiems stovyklauti padėjo diakonas Saulius Bužauskas ir septyni vadovai: Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos klierikai Darius Karizna, Stanislav Valiukevič bei įvairių specialybių studentai savanoriai – Raimonda Jankauskaitė, Karolina Laurikietytė, Vilma Mažulytė, Eimantas Pocius, Jolita Šmigelskaitė.

Kasdien vaikai drauge su vadovais aiškinosi maldos prasmę ir būdus. Aukštadvario bažnyčioje stovyklautojams surengtas Sutaikinimo vakaras. Kiekvieną dieną drauge su Aukštadvario Kristaus Atsimainymo parapijos klebonu monsinjoru Vytautu Kazimieru Sudavičiumi ar atvykstančiais svečiais kunigais Algimantu Gaidukevičiumi, Sigitu Grigu, Edgaru Krasausku stovyklautojai šventė Eucharistiją.

Septyniose grupelėse paaugliai ne tik žaidė, piešė, atliko kūrybines užduotis dienos tema, bet ir keliavo į piliakalnius, sportavo, dalyvavo grupelėse pagal savo pomėgius, rengė talentų vakarą. Sutemus ne kartą vyko į naktinius žygius po apylinkes, dainavo ir šoko prie laužo. Jie kasdien maldėsi Aukštadvary supančiuose ežeruose, aplankė senelius Šv. Dominyko globos namuose, įsikūrusiuose buvusiam dominikonų vienuolyne.

Kelionių dieną stovyklautojai lankėsi Trakų pilyje, apžiūrėjo karaimų maldos namus, valgė tradicinių karaimų patiekalų, o Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje prie stebuklingojo seniausio Lietuvoje popiežiaus karūna vainikuoto (1718 m.) Marijos paveikslo giedojo, išsakė prašymus, troškimus.

Stovyklautojai gavo po giesmynėlį, geltoną skarelę, ant kurios rinko draugų bei vadovų palinkėjimus, jiems buvo

1933 m., tačiau po kelerių metų vėl teko vykti į užsienį – šįkart į Romą ir visam gyvenimui. Tėvas 1939 m. birželį buvo paskirtas Lietuvos atstovu Italijos Karalystėje. Lozoraičių šeimą Romoje užklupo 1940 m. vasarą Lietuvą ištikusi nelaimė. Sovietams užėmus Lietuvą, fašistinės Italijos vyriausybė, sovietams reikalaujant, priverstė perduoti sovietų pasiuntinybei Lietuvos atstovybės pastatą Romos *Via Nomentana* gatvėje. Lozoraičių šeima su vienuolikos metų Kaziu ir vyresniu broliu Stasiu persikėlė gyventi į Lietuvos atstovybę prie Šventojo Sosto, kuriai vadovavo kaip Lozoraičiai į Romą taip pat 1939 m. atvykęs Stasys Girdvainis. Ambasada Kaziu nuo vaikystės buvo namai. Užaugęs dviejų diplomatų – tėvo ir ministro S. Girdvainio artumoje, K. Lozoraitis savaimė irgi susiformavo kaip Lietuvos diplomatas.

1960 m. K. Lozoraitis formaliai pradėjo dirbti Lietuvos atstovybėje, eidamas ministro S. Girdvainio asmeninio sekretoriaus ir vėliau atstovybės kanceliarijos vedėjo pareigas. Tuo pat metu jis aktyviai dalyvavo Italijos lietuvių bendruomenės veikloje; talkino rengiant Italijos valstybės radijo laidas lietuvių kalba, o 1972 m. taip pat įsidarbino Vatikano radijo lietuvių redakcijoje.

Vatikano radijuje K. Lozoraitis dirbo du dešimtmečius. 1992 m. gegužę nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos Vyriausybė paskyrė jį Lietuvos nepaprastuoju ir įgaliojtuju ambasadoriumi prie Šventojo Sosto. Po dviejų mėnesių, 1992 m. liepos 11 d. priimdamas ambasadoriaus K. Lozoraičio skiriamuosius raštus, popiežius Jonas Paulius II jam sakė: „Jūsų Ekscelencijos šiandienis atvykimas į Romos Vyskupo būstą yra kur kas daugiau negu vien skiriamųjų raštų įteikimo ceremonija; šio susitikimo Apaštalų Sostas ir Lietuva laukė ir tikėjosi ilgus metus. <...> Aš, kaip ir Jūs, norėčiau pabrėžti, kad dabar mes ne užmezgame naujus Apaštalų Sosto ir Lietuvos santykius, bet grąžiname jiems visą spindesį po šio ilgo pusamžio, kurio būvyje Apaštališkieji Rūmai visą laiką buvo atviri Lietuvos Pasiuntinybei, ištikimai atstovavusiai Romoje išmėginimus patiriančiai jūsų tautai.“ Ta pačia proga popiežius Jonas Paulius II ambasadoriui Lozoraičiui taip pat pranešė, kad mielai priima Lietuvos vyskupų ir Vyriausybės kvietimą aplankyti Lietuvą 1993 m. rugsėjį.

1994 m. K. Lozoraitis taip pat paskirtas pirmuoju Lietuvos ambasadoriumi prie Maltos Ordino. Ambasada prie Šventojo Sosto ir Maltos Ordino jis vadovavo iki 2004 m. lapkričio 15 d. Per tuos keliolika metų nusipelnė visų pagarbos ir meilės. Vatikane nebuvo žmogaus, kuris jo nepažintų. Visi, pradedant eiliniu policininku ar durininku ir baigiant vyskupais bei kardinolais, vos žengusį pro Vatikano vartus jį atpažindavo, su juo pasisveikindavo ir pasišnekučiuodavo.

Pasitraukęs iš tarnybos ambasadoje, K. Lozoraitis atsidėjo kitam didžiuliui darbiui – tvarkyti tėvo ir brolio archyvus ir biblioteką. Visai neseniai kelios dešimtys tūkstančių Lozoraičių bibliotekos knygų iškeliaavo į Lietuvą. Jis dažnai užsimindavo ir apie ketinimą rašyti atsiminimus.

Vilniuje dalyvavęs šiemetinėje Mindaugo karūnavimo dienos šventėje ir prieš liepos vidurį parvykęs į Romą sunegalavo. Diagnozuota nepagydoma liga.

Rugpjūčio 16 d. Romoje įvyko K. Lozoraičio laidotuvės. Iš pat ryto į Gemelli klinikos, kurioje ambasadorius mirė, šarvojimo salę susirinko būrelis Romos lietuvių. Atsisveikinimo liturgijai prie karsto vadovavo Romos lietuvių kapelionas kunigas Petras Šiurys. Jis taip pat vadovavo laidotuvių Mišioms, aukotoms Romos *Santa Maria ai Monti* parapijos, esančios netoli Lozoraičių namų, bažnyčioje. Atsisveikinti susirinko šimtas, gal pusantro šimto, žmonių, ne tik lietuvių, bet ir italų, velionio ir

Lozoraičių šeimos bičiulių. Lietuvos Respublikos Vyriausybei atstavo iš Lietuvos atvykęs užsienio reikalų viceministras Jaroslavas Nevelevičius, ambasadoriai prie Šventojo Sosto ir Italijoje Algirdas Saudargas ir Šarūnas Adomavičius. Gedulingose Mišiose dalyvavęs Vatikano valstybės sekretoriato atstovas perdavė velionio šeimai popiežiaus Benedikto XVI užuojautą.

Į laidotuvių Mišias susirinkusiems tartame trumpame žodyje Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto A. Saudargas kalbėjo apie K. Lozoraitį, stovėjusį žodžio tarnyboje. „Pradžioje buvo Žodis. Tas, pas Dievą buvęs Žodis, apsigyveno tarp mūsų. Žinome šių Jono evangelijos žodžių teologinę prasmę. Žodžius taria taip pat ir žmonės, vieni – lengvus, kurie tuoj pat nuskrenda tarsi paukščiai, kiti – svarius, kurie pasilieka. Lietuvos žodį ir Lietuvai duotą žodį sovietinės okupacijos metais sergėjo užsienyje likusios Lietuvos diplomatinės tarnybos nariai, tarp jų – ir Kazys Lozoraitis. Vieno prezidento, vieno ministro pirmininko ir popiežiaus žodžio dėka per visą okupacijos laikotarpį iki pat nepriklausomybės atkūrimo išliko veikiančios trys Lietuvos atstovybės. Keitėsi prezidentai, karaliai ir popiežiai, tačiau žodis išliko. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, didžiosios valstybės neskubėjo jos pripažinti, bet, vėlgi, turėjo laikytis kitados duoto žodžio. Šiandien Lietuva kalba savo balsu. Tačiau lygiai taip pat ir šiandien privalome branginti ir sergėti tą pasaulio akivaizdoje tariamą ar duodamą žodį. Kazys Lozoraitis, kaip diplomatas, meistriškai išmanantis diplomatinės kalbos meną, tarnavo tam garbingam, turinio sklidinam Lietuvos žodžiui.“

Po pietų Kazys Lozoraitis palaidotas Romos *Prima Porta* kapinėse. Romoje jis palaidotas tik laikinai. Rudenį – tiksli data dar nenustatyta – jo palaikai bus pervežti į Lietuvą ir Kauno Petrašiūnų kapinėse palaidoti greta tėvų ir brolio kapų.

-vr-

Mirė kun. jubil. Vladas Delinikaitis (1919–2007)

Rugpjūčio 18 d. Romoje mirė Vilkaviškio vyskupijos kunigas jubilias Vladas Delinikaitis, ilgametis Popiežiškosios lietuvių šv. Kazimiero kolegijos prefektas, buvęs Vatikano radijo lietuvių skyriaus bendradarbis.

Kun. V. Delinikaitis gimė 1919 m. liepos 27 d. Alvito parapijoje, Tomo Delinikaitio ir Marijonos Šidlauskaitės šeimoje. Baigęs Vilkaviškio kunigų seminariją, 1944 m. gegužės 7 d. buvo iššventintas kunigu. Netrukus iš Lietuvos pasitraukė į Bregenzo miestą Austrijoje, kur dirbo sielovadoje. 1946 m. pabaigoje atvyko į Romą ir čia pasiliko iki gyvenimo pabaigos.

Studijavo Popiežiškajame Grigaliaus universitete, kur įgijo teologijos licenciato laipsnį. Talkino vysk. Vincentui Padolskiui išleidžiant arkiv. Juozapo Skvirecko į lietuvių kalbą išverstą Šventąjį Raštą, taip pat lietuvių katalikų mokslo akademijos vadovybei. Nuo 1969 iki 1989 m. Popiežiškojoje lietuvių šv. Kazimiero kolegijoje ėjo studijų prefekto pareigas.

Laidotuvių šv. Mišios buvo aukojamos rugpjūčio 20 d. Kolegijos svečių namų *Villa Lituania* koplyčioje. Kun. jubil. V. Delinikaitis palaidotas Romos *Campo Verano* kapinėse esančioje šios lietuvių kolegijos koplyčioje.

padovanota Ričardo Pagojaus knygu „Meilės pamokos“, krikščioniškai apertariančių draugystę ir meilę.

Tęstinis projektas „Septyni“ vykdomas penkti metai, o stovykla kasmet rengiama vis kitoje Lietuvos vietoje. Organizatoriai stengiasi į šį projektą įtraukti dar nestovyklavusių vaikų. Katalikiškos vasaros stovyklos – puiki proga kaimo ir miesto paaugliams susipažinti su Lietuvos šventovėmis, atrasti veiklaus ir įdomaus krikščioniško gyvenimo prasmę, įgyti tam tikrų maldos įgūdžių, susirasti tikinčių bendraamžių, su kuriais per visus metus gali palaikyti draugiškus ryšius. Stovyklos padeda paaugliams pažinti Jėzų, suprasti bendruomenės reikšmę ir tikėjimo vertę.

-sbž-

Ukmergės dekanato jaunimo stovykla

Liepos pabaigoje Ukmergės dekanato šv. apaštalų Petro ir Povilo, Švč. Trejybės, Šv. Barboros ir Taujėnų šv. Kryžiaus Išaukštinimo parapijų jaunimas dalyvavo savaitgalio kelionėje į Kauną. Į šią pažintinę, jaunimo krikščioniškai bendrystei skirtą kelionę išvyko 64 žmonės. Kelionei vadovavo Ukmergės šv. apaštalų Petro ir Povilo parapijos vikaras kun. Saulius Pavalkis, dekanato centro atstovė prie Ukmergės miesto tarybos Janina Rednenko, ses. Loreta Ilekytė, Upninkų vidurinės mokyklos dailės mokytojas Alvydas Urbietis ir VDU Katalikų teologijos fakulteto II kurso studentas Andrius Šmigelskas.

Autobusu į Kauną atkeliavęs jaunimas pirmiausia aplankė Pažaislio vienuolyną. Čia iš ses. M. Editos Onos Čibiraitės pasakojimo sužinojo jo istoriją, buvo supažindinti su architektūra, Šv. Kazimiero seserų kongregacijos regula ir veikla. Vienuolyne ukmergiškiai susitiko su Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos jaunimu.

Vėliau keliauninkai laivu „Nemunas“ Kauno mariomis išplaukė į Rumšiškės. Čia, Liaudies buities muziejaus teritorijoje, ant Kauno marių kranto buvo įkurta jaunimo stovykla. Sekmadienio rytmetį Rumšiškių liaudies buities muziejaus koplyčioje visi šventė Eucharistiją, po šv. Mišių apžiūrėjo Liaudies buities muziejų, žiedė puodus, iš molio lipdė kitus dirbinius ir liejo žvakes. Vakarp vakarones prie laužo vedė ses. L. Ilekytė ir Kauno kunigų seminarijos

klierikai Gytis Stumbras bei Darius Vasiliauskas.

Pirmadienį tuo pačiu laivu visi grįžo į Kauno marių priplauką ir, atsisveikinę su Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos jaunimu, parvyko į namus. Ši kelionė, turėjusi nemažai rėmėjų, labai suartino jaunimą, suteikė ryžto krikščioniškoje tarpusavio bendrystėje keliauti su Kristumi. -udi-

Ministrantų stovykla

Liepos 23–31 d. Nemunaityje vyko jubiliejinė – penktoji Vilkaviškio vyskupijos ministrantų stovykla, pavadinta „Atsiliepk“. Toks stovyklos pavadinimas pasirinktas todėl, kad per devynias stovyklos dienas, gilinantys į Dievo padovanotą Dekalogą, kiekvienas buvo kviečiamas į jį atsiliiepti visu savo gyvenimu. Stovyklos tikslas – kuo giliau atskleisti Dievo meilės gelmę, kuri aiškiausiai atsispindi Dekaloge ir Eucharistijos slėpinyje. Stovyklavo per šimtą 12–15 metų ministrantų, adoruotojų ir choristų. Su jais dirbo 20 vadovų komanda, stovyklai rengusis beveik metus. Vadovų komandą sudarė kunigai, katechetai, mokytojai, studentai ir moksleiviai.

Stovykla prasidėjo Eucharistijos šventimu, kuriam vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Jis pasveikino visus susirinkusius į stovyklą ir kvietė pasinaudoti šia nuostabią progą – pagilinti savo tikėjimą. Homilijoje ganytojas drąsino be baimės mylėti ir saugoti tikėjimo lobį, šv. Mišių pabaigoje kiekvienam asmeniškai padovanojo po Kristaus Evangeliją ir ne tik pakvietė, bet ir įpareigojo gilintis į Šventąjį Raštą.

Kiekvieną stovyklos dieną sudarė keturi pagrindiniai dienotvarkės punktai: katechezė, liturgijos šventimas, veiklos būreliai ir vakaro programa. Valandos trukmės katechezėse vaikams būdavo pateikiamas išsamus tos dienos temos (įsakymo) paaiškinimas, paremtas Bažnyčios raštais, dvasininkų veikalais ir Šventojo Rašto išmintimi.

Eucharistija būdavo švenčiama vidurdienį ir stovykloje užėmė išskirtinę vietą – taip būdavo ugdomas liturginis sąmoningumas ir pamaldumas. Vaikai noriai įsitraukdavo į Eucharistijos šventimą skaitydami skaitinius, nešdami atnašas, patarnaudami asistose. Šv. Mišių šventimą lydėdavo gražus visų giedojimas.

Po pietų stovyklautojai susiskirstydavo į veiklos būrelius. Stovykloje veikė litur-

gijos, Izraelio tautos kultūros, Šventojo Rašto pažinimo, giedojimo, Rožinio, Bažnyčios istorijos, krikščioniškosios bioetikos, meilės žingsnių būreliai, skatinantys vis labiau gilintis į tikėjimo slėpinius ir be baimės žengti Dievo link. Kiekvienos dienos vakarą nuskaidrindavo nuotaikinga programa, kviečianti dar kartą įsigilinti į dienos temą.

-sz-

Jaunimo katalikiška stovykla

Liepos 30 d. A. Panemunės parapijos jaunimas, pradėdamas savaitinę stovyklą, turėjo galimybę aplankyti lietuviškus kraštus Punkską, Seinus ir Šv. Lipką Lenkijoje. Šią kelionę pagal projektą iš fondų parėmė Vilkaviškio vyskupijos kurija.

Po maldingos kelionės į Lenkiją katalikiška jaunimo vasaros stovykla iki rugpjūčio 5 d. veikė Kapčiamiestyje. Anot jos iniciatorės – jaunimo veiklos koordinatorės, tikybos mokytojos D. Bajarūnienės, siekta ugdyti bendruomeniškumą, skleisti dvasines vertybes, galeistingumą, mokytis diegti katalikiškas vertybes, ypač Šv. Mato vidurinėje mokykloje.

Kapčiamiestyje stovyklautojus šiltai sutiko Dievo Apvaizdos parapijos klebonas kun. J. Alesius. Kiekvieną vakarą jie dalyvaudavo šv. Mišiose, aukojamose Šv. Mato vidurinėje mokyklos kapeliono kun. R. Simanavičiaus, padėjusio jaunimui labiau suprasti Mišių prasmę ir liudyti krikščioniškąjį pašaukimą savo gyvenime. Dalyvavimas kasdieninėse šv. Mišiose, Dešimties Dievo įsakymų analizė, jų suvokimas ir pritaikymas gyvenime, senelių globos namų lankymas, giesmės, judrūs žaidimai, įvairios diskusijos ir kt. atskleidė, kad kiekvienas žmogus yra unikalus Dievo kūrinys, apdovanotas įvairiais talentais, gali sėti gėrio grūdėlius, iš kurių išaugs gausus dvasinių vertybių derlius. -kdb-

Jaunųjų vargonininkų festivalis

Rugpjūčio 5–6 d. Anykščių šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje vyko tarptautinis jaunųjų vargonininkų festivalis *Luniores priores organorum Sejnensis 2007*, kurį organizavo Anykščių kultūros centras, Anykščių miesto savivaldybė ir Anykščių parapijos bendruomenė. Festivalis prasidėjo Seinuose (Lenkija), baigiamieji koncertai surengti Anykščiuose.

Tapęs tradiciniu festivalis šiemet subūrė atlikėjus iš Lietuvos, Lenkijos ir Baltarusijos. Anykščius ir Seinus festivalis sujungia jau septintą kartą, kai vargonų muzika nusilenkiama iškiliai šių dviejų miestų asmenybei – vyskupui Antanui Baranauskui, kurio 172-osios metinės šiemet minimos. Festivalis padėjo pažvelgti į A. Baranausko asmenybę kaip į europietiškos kultūros ir dvasingumo reiškinį, išsiskleidusį dviejų tautų ir kultūrų – lietuvių ir lenkų egzistencinėje erdvėje.

Renginys pradėtas šv. Mišiomis, kurias aukėjo šios parapijos klebonas kan. Stanislovas Krumpļauskas. Jis pasidžiaugė, kad Anykščiuose rengiamas tokio pobūdžio festivalis, ugdoma muzikinė kultūra, populiariinama vargonų muzika, jos sklaida ir klasikinių muzikos kūrinių pažinimas. Šv. Mišios aukotos už festivalio dalyvių – vargonų specialybės studentų ir dėstytojų – bendrystę, pradėtų darbų ir tolesnių idėjų prasmingą ir jų tąsą.

Festivalio atidaryme dalyvavo būrys anykštėnų, šio festivalio globėja Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrė prof. K. D. Prunskienė, Lenkijos Respublikos įgaliotasis ir nepaprastasis ambasadorius Lietuvoje Janusz Szkolimowski, Seinų burmistras S. J. Kapas, Seinų tarybos pirmininkas A. Mocarskis, festivalio organizatorius prof. Jozefas Serafinas, festivalio kuratorė prof. Wanda Falk, Seinų kultūros rūmų direktorius D. J. Tomčikas, Anykščių meras su žmona. Garsiausių Europos kompozitorių kūrinius atliko ir vargonų specialybės dėstytojai, ir jaunieji studentai – vargonininkai: Giedrė Prusalaitytė, Katarzyna Ligowska, Ausma Sakalauskaitė, Ramūnas Baranauskas, Iryna Hurniewicz (Baltarusija) ir 14 vargonų specialybės studentų iš Lenkijos. -kij-

Jaunimo stovykla Tiberiados bendruomenėje

Per Žolinę baigėsi šešias dienas trukusi jaunimo stovykla Baltriškėse, Tiberiados bendruomenėje. Šiais metais jos tema buvo: „Šv. Pauliaus pėdomis“. Daugiau nei 100 jaunuolių iš Lietuvos ir Belgijos turėjo progą susipažinti su šventojo laiškais, darbais, kelionėmis bei atrasti radikalų jo sekimą Jėzumi. Stovyklos dalyviams pasiūlyta „radikalai“ pagyventi joje, pvz.: atsisakyti mobiliojo telefono arba ausinukų, šiek tiek laiko praleisti po vieną tyloje arba pasiryžti anksčiau eiti miegoti.

Pasak Lietuvoje jau beveik penkerius metus gyvenančio brolio Mišelio, jaunimas į bendruomenę atvažiuoja geriau pažinti Dievą, brolius ir save. „Dėl to ir pradėjome organizuoti stovyklas. Tai būna daugiau rekolekcijos, kurių tikslas – patirti ir gilinti tikėjimą su kitais. Daugeliui tai atradimas, jog tikėjimas Jėzumi ir buvimas bendruomenėje yra susiję. Juk negalima atskirti Dievo meilės ir artimo meilės. Bendruomeniškumas, kurio, pasak daugelio jaunuolių, trūksta kasdienybėje, padeda visiems džiaugsmingai tikėti ir dalyvauti visoje mūsų veikloje. Patirtis rodo, kad tai padeda jaunimui atsiverti Dievo valiai ir savo draugų bei artimųjų poreikiams. Šią patirtį džiugiai tęsime ir toliau, nes pamatėme, kokius gražius vaisius ji neša kiekvienam jaunam žmogui ir jo šeimai“, – pasakojo brolis Mišelis.

Stovykloje jaunimui buvo pasiūlyta laikytis vienuolyno dienotvarkės, mels-tis kartu, kasdien švęsti šv. Mišias, klausytis mokymų apie Kristaus liudytojų (K. Leisnerio, kun. J. Zdebskio, M. Kolbės, ses. Faustinos) gyvenimą, draugystę, jaunam žmogui aktualius pašaukimus. Svarbi dienotvarkės dalis buvo darbas. Jaunimas kartu su broliais dirbo darže, prie bičių, kepė duoną ir pyragus, padėjo virtuvėje, skaldė ir krovė malkas, betonavo pastato pamatus.

Sekmadienį stovyklos dalyviai keliavo į Salaką. Pėsčiomis nuėję 16 km jaunuoliai kartu su parapajiečiais meldėsi įspūdingoje Salako Švč. M. Marijos Sopulingosios bažnyčioje.

Stovykloje taip pat dalyvavo trumpam į Lietuvą atvykę Tiberiados broliai ir seserys bei jaunimo grupė, gyvenantys Belgijoje. Trečiąkart Lietuvoje besilankantis brolis Frederikas pasakojo, kad buvo itin sujaudintas į stovyklą atvažiavusių jaunuolių džiaugsmo, jų troškimo ieškoti Dievo ir noro giliai išgyventi šį metą. „Nuostabu matyti tokį mažą Baltriškių kaimą, kuriame gyvena tik 10 žmonių: dabar jis taip šurmuliuoja ir trykšta džiaugsmu. O bažnyčia sekmadienį buvo perpildyta!“ – sakė brolis Frederikas.

MEILĖ IR ATSIŽADĖJIMAS

23 eilinis sekmadienis (C)

Išm 9, 13–18b; Fm 9–10. 12–17; Lk 14, 25–33

Evangelijoje aprašytoms „gausioms minioms“ turėjo daryti didžiulį įspūdį Jėzaus mokymas ir garsas apie jo daromus stebuklus. Jis aiškina, kad žavėjimasis ar smalsavimas toli gražu nereiškia įsipareigojimo būti tikru mokinium. Norint būti Jėzaus mokiniu ir tikru sekėju, reikia įvykdyti tam tikras sąlygas. Trys Jėzaus iškeltos sąlygos skamba neįprastai – jas būtina „išvers-ti“ į šiandienos kalbą. Reikalavimas „laikyti neapykantoje“ nereiškia „neap-kęsti“. Mato evangelijoje šis Jėzaus pasakymas pateiktas ne tokia radikalia forma: „Kas myli tėvą ar motiną labiau negu mane – nevertas manęs“ (Mt 10, 37). Taigi čia kalbama ne apie neapykantą įprastine šio žodžio prasme, bet apie su niekuo nesulyginamą paties aukščiausio laipsnio meilę. Jėzus nori, kad jį mylėtume kitokia meile, labiau negu tėvus ar šeimos narius. Evangelistas Lukas pavartojo šį posakį norėdamas kuo radikaliau perteikti Jėzaus reika-lavimą. Mūsų prigimtiniai jausmai paženklini egoizmo, siekiame pasitenki-nimo. Jėzus prašo nuskaistinti ribotus, netobulus natūraliuosius jausmus, kad galėtume priimti tobulą, pačią skaisčiausią dievišką meilę. Turime suprasti, kad Jėzaus gyvenimo laikais giminystės ryšiai buvo dar svarbesni ir įtakinges-ni negu dabar. Dabar visuomeniniame gyvenime pašiepiame „švogerystę“, o anuomet be šeimos klanų ir giminių palaikymo žmogus negalėjo išgyventi. Jėzus reikalauja sąmoningai atsiriboti nuo giminystės ryšių ir įsipareigoti jo mokymui. Kartais šie žodžiai neteisingai suprantami, tarsi Jėzus reikalautų atsisakyti giminių ir net jų neapkęsti, tačiau iš tikrųjų taip nėra. Iš Jėzaus mokinio reikalaujama Evangelijos požiūriu naujai suvokti gyvenimo vertybes ir tikslus. Jėzus ragina „laikyti neapykantoje“ net savo gyvybę. Tai dar aiškiau parodo, jog čia jis moko nuskaistinti savo širdį ir išlaisvinti ją nuo bet kokio egoizmo. Jėzus yra ne vienas iš daugelio mokytojų, bet Dievo Sūnus, todėl reikalauja tobulo atsidavimo, viso tikėjimo, visos meilės. Tokią nuostatą iš-reiškia apaštalas Paulius: „Man gyvenimas – tai Kristus, o mirtis – tik laimėjimas“ (Fil 1, 21). Antrajame skaitinyje matome, kaip ta meilė įgyvendinama. Apaštalas Paulius rašo „mylimajam bendradarbiui Filemonui“ ir kreipiasi į jį „meilės vardu“ užtardamas vergą Onesimą. Apaštalas ragina jį priimti jau „ne kaip vergą, o kaip mylimą brolių“. Turėdami omenyje anuomet įprastus vergo ir jo šeimnininko santykius, galime suvokti, kokį radikalų perversmą širdyse daro Kristaus meilė. Apaštalo laiškas tarsi atbaigia Evangelijos mokymą.

Antra Jėzaus keliama sąlyga yra nešti kryžių ir sekti jį. Kryžių teko nešti ir dviem drauge su Jėzumi nukryžiuotiems nusikaltėliams, tačiau vienam iš jų tai nebuvo išganinga. Jėzaus mokinys neturi gėdytis to, kad žodžiu ir veiksmu seka Jėzumi. Yra daugybė būdų, kaip sekti Jėzumi ir nešti kryžių, – tiek, kiek esama gyvenimo kelių bei situacijų. To paties žmogaus gyvenime vienokį kryžių gali tekti nešti jaunystėje, kitokį – tapus šeimos tėvu ar motina, o dar kitoks kryžius gali lydėti senatvėje. Daugelis šventųjų paliudijo, kaip sekti Jėzumi būnant skirtingo amžiaus ir luomo, įvairiausiomis gyvenimo aplinky-bėmis. Šv. Pranciškus Salezas XVII a. pradžioje mokė, kad Jėzaus sekimo būdų yra tiek, kiek darbų ir profesijų. Tikras Jėzaus sekimas viską pagražina ir išstbulina. Krikščionis turi siekti, kad jo darbas ir gyvensena derėtų su tikėji-mo išpažinimu. Vatikano II Susirinkime naujai iškeltas pasauliečių vaidmuo įgyvendinant Jėzaus mokymą savo gyvenimo bei darbo aplinkoje. Savitus Jėzaus sekimo kelius bei būdus siūlo pašvęstojo gyvenimo tradicijos, apašta-liškieji bei bažnytiniai judėjimai.

Trečioji sąlyga – Jėzaus mokinys turi atsisakyti nuosavybės, t. y. perleisti Jėzui savo nuosavybės teisę, tapti savo nuosavybės prievaizdu. Prievaizdas privalo nuolat duoti ataskaitą, kaip valdoma nuosavybė. Jis gali naudotis

valdomomis gėrybėmis, tačiau iš tikrųjų pats nieko neturi. Taigi krikščionis privalo parduoti visą savo nuosavybę. Vadinas, kiekvienas Jėzaus mokinys turi vidujai būti laisvas nuo bet kokio godumo ir prisirišimo prie gėrybių, budėti, kad jo širdis nebūtų užimta ir Jėzus užimtų joje pirmą vietą.

„PIRMASIS NUSIDĖJĖLIŠ ESU AŠ“

24 eilinis sekmadienis (C)

Iš 32, 7–11. 13–14; 1 Tim 1, 12–17; Lk 15, 1–32

Rusų rašytojo Fiodoro Dostojevskio dukra pasakojo vaikystės išgyvenimą, palikusį jai neišdildomą įspūdį. Jos tėvas, pajutęs artėjančią gyvenimo pabaigą, paėmė ją už rankos ir paprašė motinos skaityti Luko evangelijos 15 skyrių. Užmerktomis akimis įdėmiai klausėsi, o vėliau pasakė: „Vaikai, niekuomet nepamirškite to, ką girdėjote. Išlaikykite visišką pasitikėjimą Dievu ir niekuomet neabejokite jo atleidimu.“ Šiame Luko evangelijos skyriuje pasakojama apie pražuvėlę avį ir pamestą drachmą, toliau eina sūnaus palaidūno istorija. Galime įsivaizduoti šių Jėzaus palyginimų pasakojimo kontekstą. Jėzaus pasiklausyti ėjo muitininkai ir nusidėjėliai. Tai piktino fariziejus ir Rašto aiškintojus, negalėjusius susitaikyti su tuo, kad Jėzus bendrauja ir valgo su jų niekinamais žmonėmis. Palyginimais pavaizdavęs Dievo nuostatą žmogaus atžvilgiu, Jėzus kartu paaiškino ir savo elgesį. Jis tarsi bylojo: toks yra Dievas, todėl ir aš toks esu; ir jūs būkite panašūs. Jėzaus palyginimuose Dievas vaizduojamas kaip leškantysis. Tai gerokai sutrikdo paplitusį įsivaizdavimą, jog būtent žmogus ieško Dievo. Žmogus ieško gyvenimo prasmės, tiesos, taigi ir Dievo. Tikrasis maldingumas yra Dievo ieškojimas. Šią sampratą Jėzus naujai atskleidžia palyginimais apie pražuvėlę avį ir pamestą drachmą. Jis neneigia Dievo ieškojimo prasmės, tačiau pabrėžia esminį dalyką: Dievas ieško pirmutinis. Dievas nėra nepasiekiamai tolimas, laukiantis, kol jį rasime. Jis pirmutinis leidžiasi ieškoti kiekvieno žmogaus. Jis eina ieškoti kiekvieno paklydusio ir manančio, jog jis nebeturi išieities. Tokiems žmonėms Jėzus sako: Dievas jūsų ieško, nors žmonės jus jau atmetė kaip nuklydusius ir pražuvusius. Leistas randamiems yra pirmas visokio Dievo ieškojimo žingsnis. Kai žmogus ima tikėti ir pasitikėti, tuomet jo ieškantis Dievas gali jį radęs parsivesti namo.

Šios trys Luko evangelijos parabolės siekia atversti mūsų širdį ir atverti ją Dievo gailestingumui. Visose trijose parabolėse kartojamas džiaugsmo motyvas. Radęs pražuvėlę avį pienuose „su džiaugsmu“ dedasi ją ant pečių ir susikvietęs draugus bei kaimynus sako: „Džiaukitės drauge su manimi.“ Taip pat moteris, radusi drachmą, susivadina draugės ir kaimynės ir kviečia džiaugtis drauge. Sugrįžus sūnui palaidūnui tėvas kviečia džiaugtis, puotauti ir linksmintis. Jėzus nori atverti mūsų širdis Dievo gailestingumui ne tik pasyviai, mokydamas priimti gailestingumą, bet ir aktyviai, ragindamas vykdyti gailestingumą vienybėje su Dievu. Evangelistas Lukas pateikia dvejetainį palyginimą, būdingą vyro ir moters gyvenimo patirčiai. Ypač anų laikų mąstysenai toks sudvejinimas nebuvo savaime suprantamas. Palyginimas apie pamestą drachmą paprastai gerokai rečiau minimas negu palyginimas apie pražuvėlę avį. Moters turimos dešimt drachmų nėra dideli pinigai, tačiau tai sudaro visą jos turtą. Iš kur ji galėjo gauti tuos pinigus? Gal uždirbo verpdama, o gal vestuvių metu ši krautė jai slapčia įbruko motina... Kad ir kaip būtų, jai šis turtas labai brangus. Siekdama rasti pamestą drachmą ji daro visa, ką įmano. Moteris įžiebta žiburį – tai toli gražu ne elektros jungiklio spustelėjimas, bet ilgoka procedūra. Ieškodama pamestos drachmos savo gyvenamojoje patalpoje, kuri drauge yra virtuvė, miegamasis ir tvartas gyvuliams, moteris apžiūri kiekvieną kampelį. Ji neturi penkių kambarių, kur galėtų sunešti daiktus iš tuštinamos patalpos. Veikiausiai teko visus kuklios buties rakandus tiesiog išnešti laukan. Moters uolumas atlyginamas: ji randa pražuvėlę drachmą. Taip ir Dievas ieško nusidėjėlio. Tam reikia šiek tiek pavargti, tačiau šis darbas yra niekis palyginti su džiaugsmu atradus nusidėjėlį. Jėzus žino, kaip elgiasi jo Tėvas, jis daro taip, kaip Tėvas. Jis žino, kad Tėvas jį palaiko, todėl Rašto mokytojai ir fariziejai negali jam nieko prikišti. Paklydęs žmogus Dievo nelaikomas per nieką, jo viltingai ieškoma, jis turi galimybių, apie kurias nei pats nenumanė. Dievas geriau žino, ko vertas kiekvienas žmogus, taip pat ir vargšas, nereikšmingas, iš pažiūros negudrus žmogelis. Visas dangus džiaugiasi atsivertusiu nusidėjėliu. Nejaugi angelai neturi kitos dingsties džiaugtis? Veikiausiai angelai džiaugiasi Dievu, kuris savo ruožtu džiaugiasi žmogumi. Kaskart kuriam nors iš Dievo kūrinių sugrįžus į darną su Dievu, džiūgauja visa kūrinija. Jėzus gali mus papiktinti teigdamas, jog Dievas labiau džiaugiasi atsivertusiu nusidėjėliu negu devyniasdešimt devyniais teisiaisiais. Kodėl galėtume įsižeisti? Nejaugi priklausome teisiųjų, kuriems nereikalinga jokia atgaila, kategorijai? Gal veikiau esame nusidėjėliai, kurie turi džiaugtis tuo, kad Dievas jais džiaugiasi. Dievo malonė veikia ne tik per vieno nusidėjėlio atsivertimą: ji yra ir devyniasdešimt devynių teisumas. Būtų blogai, jei tie devyniasdešimt devyni laikytų teisumą savo nuopelnu.

Pirmajame skaitinyje žydų atkritimas į stabmeldystę nusipelnė griežtos Dievo bausmės. Mozė užtaria tautiečius Viešpaties akivaizdoje, primindamas Dievo pažadus patriarchams. Iš tikrųjų Mozės užtarimas atitiko tikrąją Viešpaties intenciją ir leido parodyti gailestingumą didžiausiu mastu. Apaštalas Paulius antrajame skaitinyje sako nenusipelnęs būti vadinamas apaštalu, nes anksčiau yra smurtavęs ir persekiojęs krikščionis. Jis sako: „Kristus Jėzus atėjo į pasaulį gelbėti nusidėjėlių, kurių pirmasis esu aš.“

Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba

Kelio pastoracijos gairės

Pristatymas

Šios kelio pastoracijai, kuria rūpinasi specialus Popiežiškosios migrantų ir keliaujančiųjų tarybos skyrius, skirtos gairės yra didelio darbo – išiklausymo, apmąstymo ir suvokimo – vaisius.

Dokumentas suskirstytas į keturias gana atskiras dalis atsižvelgiant į problemų, susijusių su keliu kaip pastoracijos vieta, savitumą bei apimtį: pirmojoje dalyje dėmesys skiriamas kelio naudotojams (automobilininkams, motociklininkams ir pan.), geležinkelio naudotojams bei žmonėms, dirbantiems įvairiose su tuo susijusiose tarnybose; antrojoje ir trečiojoje dalyje kalbama atitinkamai apie gatvės moteris ir gatvės vaikus, o galiausiai ketvirtojoje – apie benamius.

Šiame dokumente aptariamos visos šios minėtos asmenų grupės, neužmirštant gatvės gyventojų ir gatvės pardavėjų, taip pat turistus, piligrimus, klajoklius, cirko darbuotojus ir gatvės aktorius su keliu siejancio ryšio.

Kai kurios šios asmenų kategorijos Popiežiškosios migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos tarybos jau aptartos per paskutinį dešimtmetį paskelbtuose dokumentuose „Čigonų pastoracijos gairės“ (1), „Turizmo pastoracijos gairės“ (2) ir „Piligrimystė Didžiojo 2000 m. jubiliejaus laiku“ (3).

Šiame dokumente pateiktos gairės skiriamos vyskupams, kunigams, pašvęstiesiems asmenims ir kitiems pastoracijos darbuotojams kaip dar vienas žingsnis žmogaus mobilumo apraiškoms vis dėmesingesnės pastoracijos, įtrauktos į įprastinę teritorinę ir parapinę pastoraciją, linkme.

Kardinolas Renato Raffaele Martino
Prezidentas

+Agostino Marchetto
Titulinis Astigi arkivyskupas
Sekretorius

PIRMOJI DALIS

KELIO NAUDOTOJŲ PASTORACIJA

I. Žmogaus mobilumo reiškinys

1. Nuo pat istorijos pradžios žmogui buvo būdinga įvairiomis priemonėmis judėti iš vienos vietos į kitą bei ga-

benti gėrybes. Tad mobilumas ir keliavimas yra žmogaus prigimties bei jo kultūrinės plėtotės apraiškos.

2. Prekių gabenimas bei žmonių judėjimas svaiginamai didėja, kartais sunkiomis ir gyvybei pavojingomis sąlygomis. Egzistencija sąlygojama automobilio, nes mobilumas tapo automobilio simbolizuojamu stubu. Kelias ir geležinkelis turėtų tarnauti žmogui kaip gyvenimą ir visapusišką visuomenės plėtotę lengvinanti priemonė. Jie turėtų būti komunikavimo tarp žmonių tiltai ir taip atverti naujas ekonomines bei žmogiškąsias erdves. Tikra tiesa, kad „keliais teka diduma kokios nors šalies gyvenimo“ (4).

3. Padarinių kupinas šiandienis reiškinys – šio mobilumo bei iš jo kylančios pažangos dalis – yra „eismas“ apskritai, ypač kelių eismas. Jis laipsniškai sustiprėjo didėjant be paliovos besiplėtojančios visuomenės poreikiams ir atsirandant vis greitesnių bei didesnių priemonių žmonėms ir daiktams pergabenti.

Kelių eismas ir žmogiškoji pažanga

4. Keliai nebėra vien susisiekimo maršrutai; jie tapo – taip pat besiplėtojančiose šalyse – vietomis, kuriose praleidžiame daug savo gyvenimo laiko. Turime atkreipti dėmesį į daugybę nelygių kelių, kuriais važinėja nesaugios ir perkrautos susisiekimo priemonės, keliančios visiems didžiulį pavojų, ypač naktį.

5. Tiesioginį pavojų žmonėms kelia ne tik transporto grūstys, bet ir kitos su tai susijusios problemos: triukšmas, oro užterštumas, intensyvus žaliavų naudojimas... Užuoat pasyviai taikstęsi, turime veikliai imtis šių klausimų, taip pat ir kad apribotume nepakeliamais tampačius modernizacijos kaštus. Čia pravartu priminti pareigą vengti naudotis automobiliu be būtinybės.

6. Kelių transporto priemonės neabejotinai teikia mums daug privalumų. Jomis žmonės gali greitai judėti iš vienos vietos į kitą (norėdami pasiekti darbo ir studijų vietą, surengti savaitgalio iškylą su šeima, vykti atostogų, susitikti su draugais bei giminėmis). Tas pat pasakytina prekių atžvilgiu. Susisiekimo priemonės skatina socialinį gyvenimą bei ekonomikos plėtrą, daugybei žmonių teikia galimybę sąžiningai užsidirbti pragyvenimui.

7. Dar vienas teigiamas mobilumo aspektas – galimybė tobulinti kiekvieno žmogiškąjį matmenį pažįstant kitas kultūras bei skirtingų religijų, etnosų ir papročių žmones (5). Transportas vienija tautas, lengvina dialogą, atrandant bei pažįstant tai, kas nauja, skatina socializacijos procesus bei asmeniškai praturtina.

8. Transporto priemonės ypač naudingos tuo, kad leidžia ateiti į pagalbą ligoniams ir sužeistiesiems, palengvindamos ir padarydamos prieinamesnę skubų išsi-

kišimą. Jos taip pat gali skatinti krikščioniškųjų dorybių – išmintingumo, kantrumo ir meilės padedant broliams – praktikavimą tiek dvasiniu, tiek kūniniu lygmeniu. Galiausiai jos teikia progą priartėti prie Dievo, nes padeda atrasti kūrinių grožį, Dievo beribės meilės mums ženklą.

Keliautojų dvasią gali kelti įvairių šalia kelio ar geležinkelio pasitaikančių religiško liudijimų – bažnyčių, varpinių, koplyčių, kryžių, statulų, piligrimiškos vietovių, kurios šiuolaikinėmis transporto priemonėmis lengviau pasiekiamos, – kontempliacija.

9. Tad judėjimas keliais ir geležinkeliais yra geras dalykas, be to, neišvengiamas šiuolaikinio žmogaus gyvenimo poreikis. Jei transporto priemonėmis naudojames tinkamai, priimdami jas kaip Dievo dovanas, kurios kartu yra žmogaus darbščių rankų bei proto vaisius, jos mums gali padėti žmogiškai ir krikščioniškai tobulėti.

II. Kelią apšviečia Dievo žodis

10. Iš „kelio pastoracija“ vadinamo krikščioniško išipareigojimo darbuotis kelių bei geležinkelių transporto srityse išplaukia pareiga parengti bei skatinti tinkamą ir atitinkamą Dievo žodyje besišaknijančio „dvasingumo“ išraišką. Toks dvasingumas teikia šviesos, gebančios įprasinti visą gyvenimą, kylantį iš tokio judėjimo keliais bei geležinkeliais patirties. Šiuolaikiniam žmogui būdingas mobilumas krikščionio gyvenime turi būti ženklinamas teologiškųjų bei pagrindinių dorybių praktikavimo. Tikinčiajam ir kelias tampa šventumo keliu.

Senajo Testamento liudijimai

11. Biblijoje be perstojo susiduriame su migracijomis bei kelionėmis. Protėvių Abraomo (plg. *Pr* 12, 4–10), Izaoko (plg. *Pr* 26, 1. 17. 22), Jokūbo (plg. *Pr* 29, 1; 31, 21; 46, 1–7) ir Juozapo (plg. *Pr* 37, 28) egzistencija paženklinta keliavimo. Jų palikuonims tapus gausia tauta, jie Mozės išvedami iš Egipto (plg. *Iš* 12, 41), pereina Raudonąją jūrą (plg. *Iš* 14), klajoja po dykumą (plg. *Iš* 15, 22).

12. Išgyvenanti rizikos ir pavojų sklidiną mobilų buvimą Dievo tauta visada ypatingu būdu globojama Jahvės (plg. *Iš* 13, 21). Dėl pasikartojančios neištikimybės Sandorai izraelitams vėliau teks patirti dar kitokią kelionę, skausmingą ištrėmimą į Babiloną (plg. 2 *Kar* 24, 15). Po ilgų tremties metų Dievo ištikimybė pasireiškė Kiro įsakymu, duosiančiu pradžią džiugiai kelionei atgal į Pažadėtąją žemę (plg. 2 *Met* 36, 22–23; *Ps* 126).

13. Psalmininkas (plg. *Ps* 107, 7) mini „tiesų kelią“, kuriuo Viešpats veda, tuo tarpu pranašas Izaijas kviečia tiesti Viešpačiui kelią (plg. *Iz* 40, 3). Keliavimo,

kelionės temai Biblijoje teikiama reikšmę aiškiai parodo ir tai, kad žodis „kelias“ vartojamas kaip žmogaus elgsenos metafora. Rašte primygtinai raginama rinktis „tiesų kelią“, nesukti „nusidėjėlių keliu“ (*Ps* 1, 1), eiti Viešpaties keliais (plg. *Išt* 8, 6; 10, 12; 19, 9).

Naujojo Testamento liudijimai

14. Naujajame Testamente yra daug užuominų apie kelią, judėjimą, kelionę. Prisiminkime Mariją ir Juozapą iki ir po Jėzaus gimimo, nepaliaujamą keliavimą Jėzaus viešosios veiklos laikotarpiu, taip pat apaštalų keliones. Evangelistai Jėzaus gyvenimą vaizduoja kaip nuolatinių ėjimų: Jėzus ėjo per miestus ir kaimus, skelbdamas Evangeliją ir gydydamas „visokias ligas bei negalias“ (plg. *Mt* 9, 35); ilgoje Luko evangelijos atkarpoje (9, 51–19, 41) pateikiama Jėzaus kelionė į Jeruzalę, kur jis turėjo užbaigti savo „išėjimą“ (plg. *Lk* 9, 31) (6).

15. Apie kelią bei keliavimą taip pat kalbama Evangelijos palyginimuose. Greta kelio pastoracijai tiesiogiai pritaikomo palyginimo apie gerąjį samarietį (plg. *Lk* 10, 29–37), prisiminkime palyginimą apie sūnų palaidūną, iškeliaujantį į „tolimą šalį“ (*Lk* 15, 13) ir vėliau grįžtantį pas tėvą (plg. *Lk* 15, 13–20), taip pat apie žmogų, kuris iškeliaudamas paveda savo turtą tarnams (plg. *Mt* 25, 14–30).

16. Pats Jėzus siunčia į kelią savo mokinius. Jis siunčia juos po du skelbti gerosios naujienos apie Karalystę (plg. *Mk* 6, 6–13), tuo tarpu Luko evangelijoje septyniadešimt dviem mokiniams skiriama misija (plg. *Lk* 10, 1–20) leidžia nuvokti vėlesnį visuotinio matmenį, atskleidžiamą prisikėlusiam Jėzui tariant: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūriniųjai“ (*Mk* 16, 15; *Mt* 28, 19 ir *Lk* 24, 47). Jie iš tiesų liudys „Jeruzalėje, visoje Judėjoje bei Samarijoje ir ligi pat žemės pakraščiu“ (*Apd* 1, 8). Tokia misija, kaip liudija Apaštalų darbai, Petruo (plg. *Apd* 9, 32–11, 2) ir Pauliui (plg. *Apd* 13, 4–14, 28) reikš nesuskaičiuojamas keliones.

17. Tad visur Šventajame Rašte jaučiama pavojų, džiugesio ir vargų kupina žmogiškojo mobilumo tikrovė bei teigiama ją esant susijusią su Dievo išganoju planu. Kelionę galime suvokti ne tik kaip fizinį judėjimą iš vienos vietos į kitą, bet ir kaip dvasinį dalyką, turint galvoje, kad ji leidžia žmonėms užmegzti tarpusavio ryšius, taip prisidedant prie Dievo meilės plano įgyvendinimo.

Kristus yra kelias

18. Jono evangelijoje pateikiama ypač svarbių ištarų apie kelio dvasingumo reikšmę įgyvendinant Dievo planą. Viešpats Jėzus sako: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Niekas nenuveina pas Tėvą kitaip, kaip tik per mane“ (*Jn* 14, 6). Pateikdamas save kaip „kelią“, Kristus parodo, kad visa turi būti nukreipta į

Tėvą. Žodžiais: „Aš – pasaulio šviesa. Kas seka manimi, nebevaikščios tamsybėse, bet turės gyvenimo šviesą“ (Jn 8, 12) patvirtinama, kad Jėzus ir jo žinia yra šviesus kelias, kuriuo savo gyvenimą turėtume kreipti į Tėvą. Kas paskui Viešpatį seka, klausosi jo žodžio bei jį įgyvendina, tas eina gyvenimo keliu.

19. Tie, kurie Jėzų Kristų pažįsta, kelyje elgiasi išmintingai. Jie negalvoja vien apie save ir nesistengia kuo skubiau nulėkti į tikslą. Jie pastebi kelyje juos „lydinčius“ asmenis, iš kurių kiekvienas turi savo gyvenimą, taip pat trokšta pasiekti tikslą, yra slegiamas savo problemų. Jie žvelgia į juos kaip į brolius ir seseris, kaip į Dievo vaikus. Tokia nuostata išsiskiria vairuotojas krikščionis.

20. Buvo parodyta, kad daugelis su eismu susijusių problemų yra dvasinės. Šių problemų sprendimas, tikinčiojo akimis, yra tikėjimo požiūris, ryšys su Dievu ir dosnus apsisprendimas gyvybės naudai, liudijamas taip pat pagarbumu kito gyvybei ir ją apsaugančiomis eismo taisyklėmis.

„Abiejų Testamentų, bet pirmiausia Evangelijos ir apaštališkųjų laišku, įkvėptuosius puslapius iš tiesų galima laikyti priesakų, galinčių sudaryti eismo moralinių kriterijų sąvadą ar net eismo etiketo ir gero elgesio vadovėli, antologija, paremiančia bei sutvirtinančia ir netgi įkvėpiančia kelių taisyklių kodeksą taip, kaip niekada neįstengs to padaryti vien negatyvus ir prevencinis šių normų išdėstymas. Kol kelio naudotojai nepradės svarstyti savo atsakomybės, kurios tikrasis pagrindas yra aukštesnės ir nepanaikinamos sąžinės vertybės, šioje pozityvioje ir padrašančioje šviesoje, geidžiamo moralumo pasiekti nepavyks“ (7).

III. Antropologiniai aspektai

Ypatinga vairuotojų psichologija

21. Transporto priemone galima naudotis išmintingai ir etiškai, skatinant „sambūvį“, solidarumą ir tarnavimą kitiems, tačiau ja galima ir piktnaudžiauti.

Bėgimas nuo kasdienybės ir malonumas vairuoti

22. Kai kurie vairuojantys žmonės sėdasi prie vairo, kad mestųsi į lenktynes ir taip pabėgtų nuo kasdienio gyvenimo varginančio ritmo, darbo pančių. Malonumas vairuoti tada virsta mėgavimusi paprastai neturima laisve bei autonomija. Tie patys motyvai skatina ir praktikuoti automobilių, dviračių bei motociklų sportą, dalyvauti automobilių lenktynėse sveika varžymosi dvasia, bet ir tam tikru laipsniu rizikuojant.

23. Kelių ženklais nustatomi draudimai kartais suvokiami kaip laisvės apribojimas; kai kurie žmonės tokius jų pačių ir kitų apsaugai numatytus apribojimus

linkę laužyti ypač tada, kai nesijaučia stebimi bei kontroliuojami. Vieni vairuotojai pareigą gerbti tam tikras eismo riziką bei pavojus mažinančias protingas taisykles laiko žeminančia. Kitiems atrodo nepakenčiama – tiesiog jų „teisių“ pažeidimas – būti priverstiems kantriai sekti paskui lėtai važiuojantį automobilį, kai kelio ženklai, pavyzdžiui, draudžia lenkti.

24. Būtina atsižvelgti į tai, kad vairuotojo asmenybė skiriasi nuo pėsčiojo. Vairuojančius automobilį, mus ypatingos aplinkybės gali paskatinti elgtis netinkamai ir net beveik nežmogiškai. Dabar apžvelgsime pagrindinius psichologinius veiksnius, darančius įtaką vairuotojo elgesiui.

Instinktas dominuoti

25. Instinktas dominuoti, arba despotiškumo jausmas, skatina žmones siekti galios save įtvirtinti (8). Automobilio vairavimas teikia galimybę lengvai išreikšti tokį dominavimą kito atžvilgiu. Susitapatindami su savo automobiliais, vairuotojai pajaučia didesnę savo galią, kuri reiškiasi greičiu ir malonumu vairuoti. Vairuotojui tai gali sukelti norą patirti greičio, savo padidėjusios galios tipiškos išraiškos, svaigumą.

Laisvas disponavimas greičiu, galimybė panorus padidinti greitį ir mestis į laiko bei erdvės užkariavimą, kitus vairuotojus nugalint bei tarsi „pavergiant“, tampa dominavimo teikiamo pasitenkinimo šaltiniu.

Tuštų ir savęs aukštinimas

26. Automobilis jo savininkui ypač tinkamas kaip objektas pasirodyti ir kaip priemonė nustelbti kitus bei sukelti pavydą. Asmuo sutapatina save su automobiliu bei juo teigia savo *ego*. Girdami savo automobilius, iš esmės giriamo save, nes jie mums priklauso ir, kas svarbiausia, mes juos vairuojame. Daugybė automobilinekų, ne tik tai jaunų, su dideliu malonumu giriasi savo rekordais ir pasiektais dideliais greičiais, ir nesunku konstatuoti, jog jie nepakenčia, kai juos laiko blogais vairuotojais, net jei ir gali pripažinti tokie esą.

Pusiausvyros stokojantis elgesys bei su juo susiję padariniai

Įvairios apraiškos

27. Pusiausvyros stokojantis elgesys skirtingas, ne lygu asmuo ir aplinkybės: jis gali reikštis mandagumo stygiu, gestais, keiksmažodžiais, piktžodžavimu, atsakomybės jausmo praradimu, sąmoningu kelių eismo taisyklių pažeidimu. Pusiausvyros stoką vieni automobilinekai išreiškia nereikšmingais būdais, kitiems tai virsta rimtais ekscesais, sąlygojamais charakterio, išsilavinimo, negebėjimo tvardyti ir atsakomybės jausmo stygiaus.

Nepatologinis reiškiny

28. Žmonės, kuriems būdingi tokie ekscesai, dažniausiai normalūs. Toks pusiausvyros stokojantis elgesys, galintis sukelti rimtų padarinių, neperžengia psichologinio normalumo.

29. Vairuojant automobilį, iš pasąmonės išnyra polinkiai, kurie paprastai, esant ne kelyje, „kontroliuojami“. Tuo tarpu vairuojant pusiausvyra prarandama, o jos stoka skatina grįžti prie primityvių elgesio formų. Vairavimas matuotinas tais pačiais kriterijais kaip visa kita socialinė veikla, suponuojanti pareigą derinti savo poreikius atsižvelgiant į kitų asmenų teisių nustatomas ribas.

Automobilis linkęs iškelti į paviršių „primityviają“ žmogaus pusę, ir tai gali duoti nelinksmų vaisių. Siekiant apriboti su transporto priemonės vairavimu susijusio psichologinio regresio apraiškas, būtina į tokią dinamiką atsižvelgti ir reaguoti apeliuojant į taurias žmogaus dvasios tendencijas, atsakomybės jausmą ir savitvardą.

IV. Moraliniai vairavimo aspektai*Vairavimas reiškia „sambūvį“*

30. „Sambūvis“ yra pamatinis žmogaus matmuo, ir todėl kelias turėtų būti žmogiškesnis. Automobilininkai vairuodami niekada nėra vieni, net jei niekas šalia jų nesėdi. Transporto priemonės vairavimas iš esmės reiškia būdą bendrauti ir suartėti su kitais žmonėmis, įsitraukti į žmonių bendruomenę. Toks gebėjimas gyventi „sambūvyje“, užmegzti ryšius su kitais suponuoja tam tikras konkrečias savitas vairuotojo savybes: savitvardą, protingumą, mandagumą, tinkamą paslaugumo atmosferą ir kelių eismo taisyklių pažinimą. Jis privalo nesavanaudiškai padėti tam, kuriam to reikia, rodydamas gailestingosios meilės ir svetingumo pavyzdį.

Vairavimas reiškia savitvardą

31. Žmogaus elgesys išsiskiria gebėjimu tvardyti ir valdyti, nepasiduoti impulsui. Pareiga ugdyti šį asmeninį gebėjimą tvardyti ir valdyti yra svarbi tiek vairuotojo psichologijos požiūriu, tiek turint prieš akis rimčiausius padarinius žmogaus gyvenimui bei sveikatai, taip pat materialinėms gėrybėms avarijos atveju.

Etiniai aspektai

32. Savo kaip socialinio veiksnio raidoje vairuotojo elgesys plėtojosi etinių normų paribyje; dėl to atsirado – kaip matome – didelis kontrastas tarp nuolatinės eismo pažangos ir nepaliaujamo bei chaotiško kelių eismo didėjimo, turinčio neigiamų padarinių ir vairuotojams, ir pėstiesiems.

33. Norint padėti pagrindą etiniams principams, turintiems valdyti visa, kas susiję su kelio naudotojų „profesionalumu“, pirmiausia būtina atkreipti dėmesį į žmonėms bei materialinėms gėrybėms kelių eismo keliamus pavojus. Tokie pavojai gresia vairuotojams, jų keleiviams, visiems vairuojantiems kitas transporto priemones. Nepakankamas pamatinių etinių normų paisymas trukdo kelio naudotojui mėgautis savo asmeninėmis teisėmis ir kelia grėsmę jo nuosavybei.

34. Pareiga saugoti gėrybes pažeidžiama ne tik neatšargiai vairuojant, bet ir nesirūpinant transporto priemonės mechaniniu saugumu, vengiant ją reguliariai techniškai tikrinti.

35. Pasitaiko, kad prie vairo sėdi fiziškai ar psichiškai neįgalus, apsvaigęs nuo alkoholio ir kitų stimuliatorių ar narkotikų, pavargęs ar snūduriuojantis. Pavojų kelia „mažieji miesto automobiliai“ (*citycars*), vairuojami pačių jauniausių vairuotojų ir vairuotojo pažymėjimo neturinčių suaugusiųjų, taip pat beatodairiškas važiavimas motoriniais dviračiais ir motociklais.

36. Atsižvelgdama į visa tai, viešoji valdžia, siekdama apsaugoti teises ir užbėgti už akių avarijų padaromai žalai, nustato baudžiamuosius įstatymus. Praktiškai, deja, į tokių įstatymų privalomąjį pobūdį dėmesio neatkreipiama, ir vairuotojai beveik ar apskritai to nesuvokia būtent todėl, kad šie įstatymai įtraukti į baudžiamąjį kodeksą, taigi paprastai siejami su ypatingais, o ne su įprastiniais įvykiais. Visa tai vairuotojams sudaro sąlygas nepaisyti normų, viliantis išvengti baudžiamosios atsakomybės.

37. Atsižvelgiant į tai, akivaizdi vis didesnė gyvybės kultūrą skatinančios, įsakymą „Nežudyk“ akcentuojančios pedagogikos būtinybė. Tokioje perspektyvoje taip pat labai naudingos šios iniciatyvos: įvairios kelių eismo saugumo kampanijos, viešųjų transporto priemonių gerinimas, saugių kelio ruožų žymėjimas, tinkamų kelio ženklų ir šaligatvių įrengimas, geležinkelio pervažų be užkardo naikinimas, viešojo atsakomybės jausmo ugdymas per ypatingas draugijas, kelio tarnybų bendradarbiavimas su kelio naudotojais.

Transporto priemonės vairavimas ir su tai susiję pavojai

38. Vairuotojas kelyje be jokio baiminimosi turėtų suvokti, kad bet kuriuo momentu gali įvykti avarija. Nors ir išsivysčiusiose šalyse šiandien dažniausiai keliai geri, neprotinga vairuoti „nerūpestingai“, tarsi tokių pavojų nebūtų. Vairuojant, kaip ir naudojantis pavojingais įrankiais, būtinas didelis atidumas.

39. Tą liudija skaičiai. 2001 m. pasaulyje buvo pagaminta 57 mln. transporto priemonių su varikliu, tuo tarpu 1950 m. – 10,5 milijono. Per XX a. keliuose per avarijas žuvo maždaug 35 milijonai žmonių ir maž-

daug pusantro milijardo sužeista. Vien 2000 m. žuvo 1 mln. 260 tūkst., ir būtina pabrėžti, kad maždaug 90 proc. avarijų įvyko dėl žmogaus klaidos. O kur dar žala, padaryta į avarijas patekusiųjų šeimoms, taip pat ilgalaikiai padariniai sužeistiesiems, dažnu atveju likusiems neįgaliaisiais. Šalia žalos žmonėms, neišleistini iš akių ir milžiniški materialiniai nuostoliai.

40. Visa tai yra tikra tragedija ir didelis iššūkis visuomenei ir Bažnyčiai. Nieko nuostabaus, kad JTO generalinė asamblėja rimtai ėmėsi šios problemos 2004 m. balandį kelių eismo saugumo klausimais sušauktoje konferencijoje, kuria norėta atkreipti viešosios nuomonės dėmesį į šio reiškinio mastus ir pateikti apibrėžtų pasiūlymų dėl kelių eismo saugumo (9).

41. Popiežius Paulius VI yra pasakęs: „Per daug kraujo kasdien išliejama absurdiškai lenktyniaujant greičiu ir laiku; tarptautinėms organizacijoms noriai atsidedant skausmingų konfliktų gydymui, darant įstabią pažangą kosmoso užkariavimo srityje, ieškant tinkamų būdų, kaip pašalinti bado, tamsumo ir ligų rykštę, skausminga turėti prieš akis tai, kad pasaulyje kasmet šiam nepateisinamam likimui aukojama nesuskačiuojamai daug žmonių gyvybių. Viešoji sąžinė turėtų pabusti ir apsvarstyti šią problemą lygiai taip pat karštai kaip ir keliančias viso pasaulio entuziazmą bei susidomėjimą problemas“ (10).

Kelio eismo taisyklių įpareigojamumas

42. Keldami pavojų savo ir kitų gyvybei, žmonių fizinei ir psichinei sveikatai, taip pat vertingoms materialinėms gėrybėms, vairuotojai rimtai nusikalsta – net jei ir nepadaro avarijos, nes bet kuriuo atveju toks elgesys yra rimta grėsmė. Čia taip pat pridurtina, jog didžiulios avarijų priežastis yra neatsargumas.

43. Bažnyčios magisteriumas šiuo atžvilgiu yra aiškiai pareiškęs: „Dažnai dramatiškai kelių eismo taisyklių pažeidimo padariniai daro jas daug esmingiau įpareigojančias, negu paprastai manoma. Kad nebūtų avarijų, vairuotojams neužtenka pasitikėti vien savo budrumu ir gebėjimu avarijos išvengti; norint būti atsargiam ir išvengti nenumatytų sunkumų, dar būtina laikytis atitinkamo saugumo rezervo“ (11). Juk „žmogaus sambūvio civiliniais įstatymais pagrįstai palaikomas didysis *Non occides* – „Nežudyk“ įstatymas, spindintis amžinajame Dekaloge ir kiekvienam esantis šventu Viešpaties priesaku“ (12).

44. Todėl „griežta pagarba kelių eismo taisyklėms kiekvienas turėtų įsipareigoti kelio kultūrai, paremtai plačiu kiekvieno teisių bei pareigų supratimu ir nuosekliu iš jų plaukiančiu elgesiu“ (13).

45. Naudojimosi keliu pajungimą moralei palaiko teologiniai, etiniai, teisiniai ir technologiniai principai.

„Tie principai remiasi žmogaus gyvybei, žmogaus asmeniui priderama pagarba, diegiama nuo pačių pirmųjų Šventojo Rašto puslapių. Žmogaus asmuo yra šventas: jis sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą (plg. *Pr* 1, 26), atpirktas neišmatuojama Kristaus kraujo kaina (plg. *1 Kor* 6, 20; *1 Pt* 1, 18–19) ir įtrauktas į Bažnyčią, šventųjų Bendrystę, su abipusės, veiklios ir nuoširdžios gailestingosios meilės broliams ir seserims, anot apaštalo Pauliaus priesako: *Meilė tebūna be veidmainystės... Nuoširdžiai mylėkite vieni kitus broliška meile; lenktyniaukite tarpusavio pagarba (Rom 12, 9–10), teise ir pareiga“* (14).

Kelio naudotojų moralinė atsakomybė

46. Žinia, neatsargus automobilininkas, motociklininkas, dviratininkas ar pėstysis netrokšta jų sukeltos avarijos lemtingų padarinių nei ketina padaryti žalos kito gyvybei ar nuosavybei. Vis dėlto būtent dėl to, kad tokie padariniai yra sąmoningo veiksmo vaisius, galime pagrįstai kalbėti apie moralinę atsakomybę.

„Veikiantysis yra pakaltinamas, jei jis galėjo numatyti blogą veiksmo padarinį ir jo išvengti; taip esti per neblaivaus vairuotojo kaltę įvykusios žmogžudystės atveju“ (15). Netinkamai vairuojant (neatsargiai, neturint reikiamų gebėjimų ir t. t.), pavojus keliamas gyvybei ir materialinėms gėrybėms, o tai suponuoja moralinio įstatymo pažeidimą dėl veiksmo savanoriškumo.

47. Kelio naudotojo, vairuotojo ir pėsčiojo, moralinė atsakomybė kyla iš privalėjimo gerbti penktąjį ir septintąjį įsakymą – „Nežudyk“ ir „Nevok“. Sunkiausi nusižengimai žmogaus gyvybei, penktajam įsakymui, yra savižudybė ir žmogžudystė, tačiau šiuo įsakymu taip pat reikalaujama gerbti savo ir kito fizinę bei psichinę sveikatą.

Šiam įsakymui nusižengiama nerūpestingais neatištumo bei aplaidumo veiksmais, kurių moralinis rimtumas matuojamas numatomumo bei ketinamumo laipsniu. Tai reiškia, kad šiuo Viešpaties įsakymu draudžiama ne tik tiesiogiai žudyti, sužeisti ar sužaloti, bet ir daryti bet ką, kas galėtų tokią žalą sukelti netiesiogiai. Tas pat pasakytina apie žalą, daromą artimo turtui.

48. Moraliniu įstatymu draudžiama ką nors be rimtos priežasties išstatyti pavojui bei atsisakyti padėti pavojuje atsidūrusiam žmogui. Be to, Katalikų Bažnyčios katekizme mokoma, kad „saikingumo dorybė įgalina išvengti visokio nesaikingumo: piktnaudžiavimo maistu, alkoholiu, tabaku ir medikamentais. Kas, būdamas neblaivus arba be saiko pamėgęs greitį, sukelia pavojų kitų ir savo saugumui keliuose, jūroje ar ore, sunkiai nusikalsta“ (16).

V. Krikščioniškoji vairuotojų dorybė ir jų „dekalogas“*Gailestingoji meilė ir tarnavimas artimui*

49. Popiežius Pijus XII 1956 m. taip ragino vairuotojus: „Neužmirškite gerbti kitus kelio naudotojus, būti mandagūs ir nuoširdūs kitiems vairuotojams ir pėstiesiems bei rodyti jiems savo paslaugumą. Didžiūokitės savo mokėjimu valdyti dažnai prigimtinį nekantrumą, kartais paaukodami kažkiek savigarbos jausmo, kad nugalėtų pagarbumas, kuris yra tikros gailestingosios meilės ženklas. Taip ne tik išvengsite nemalonių avarių, bet ir padarysite automobilį sau ir kitiems naudingesne priemone, gebančia suteikti daugiau tikro malonumo“ (17).

50. Toks popiežiaus raginimas daug vėliau sulaukė atgarsio tarp Belgijos vyskupų, kurie pakvietė vairuotojus „paliudyti mandagumą ir gailestingąją meilę supratingai reaguojant į nerangius pradedančiųjų manevrus, parodant dėmesingumą pagyvenusiesiems ir vaikams, dviratininkams ir pėstiesiems, susitvardant kitiems pažeidus eismo taisykles. Krikščioniškasis solidarumas visus kelio naudotojus skatina labiau puoselėti tarnavimo dvasią padedant sužeistiesiems ir pagyvenusiesiems, ypač rūpinantis vaikais bei neįgaliaisiais“ (18). Dėmesį kūnui turėtų lydėti daugeliu atveju ne mažiau būtina dvasinė pagalba.

51. Vairuotojų gailestingosios meilės praktikavimui būdingi du matmenys. Pirmasis reiškiasi rūpinimusi, kad transporto priemonė būtų techniniu požiūriu saugi, siekiant išvengti sukelti sąmoningą pavojų kito gyvybei. Rūpintis savo transporto priemone taip pat reiškia nesiekti daugiau, negu ji pajėgi duoti.

Antrasis matmuo susijęs su meile keliaujantiesiems, kurių gyvybei nevalia kelti pavojaus netinkamais ir neatsargiais manevrais, galinčiais padaryti žalos keliaviam ir pėstiesiems. Žodį „meilė“ čia vartojame norėdami pažymėti daugialypes formas, kuriomis reiškiasi autentiška gailestingoji meilė, t. y. pagarbą, mandagumą, atidumą ir t. t. Geras vairuotojas mandagiai praleidžia pėstijį, neišsikeičia aplenktas, ne trukdo norinčiam važiuoti greičiau, nekerštauja.

Protingumo dorybė

52. Ši dorybė visada pateikiama kaip kelių eismo atžvilgiu būtinausia ir svarbiausia. Tai liudija šis tekstas: „Kita dorybė, kurios nevalia užmiršti, yra protingumas. Ja reikalaujama laikytis tinkamo atsargumo turint prieš akis nenumatytus įvykius, galinčius pasitaikyti bet kuriuo momentu“ (19). Tikrai elgiamasi neprotingai, kai vairuojant dėmesys blaškomas mobiliojo telefono ar televizoriaus.

53. Protingumo tema dar pridurtina: „Kelio naudotojai neturėtų važiuoti per greitai, privalėtų apskai-

čiuoti laiko rezervą, kuris teoriškai ir psichologiškai būtinas sustabdyti; jie neturėtų pervertinti savo gebėjimų bei apdairumo, privalo be perstojo kontroliuoti savo dėmesį bei pokalbius. Bendrakeleiviams šiuo atžvilgiu būtina suvokti jų atsakomybę“ (20).

Teisingumo dorybė

54. Visus žmonių santykius neabejotinai turi valdyti teisingumas, juolab kai ant kortos pastatyta gyvybė. Nuo tada, kai atkreipė dėmesį į eismo problemas, Bažnyčia nuolatos apeliuodavo į šią dorybę. Prisiminkime šiuo atžvilgiu tokį paraginimą: „Teisingumas reikalauja, kad vairuotojas tiksliai žinotų visas kelių eismo taisykles. Juk kelio naudotojams privalu pažinti ir atsižvelgti į taisykles. Be to, vairuotojas privalo būti tinkamos fizinės ir psichologinės būklės. Neblaivus jis pats neturėtų sėsti prie vairo, ir kiti turėtų neleisti jam to daryti. Vairuotojas, labiau nei bet kuris kitas asmuo, privalo būti blaivus: juk alkoholis sukelia euforijos būseną ir taip sumenkina psichines galias, kad tai gali būti lemtinga“ (21).

55. Gerbdami teisingumą, „kelio naudotojai turi atlyginti kitam padarytą žalą. Jei jų sąžinė sako, jog jie dėl to kalti, jie privalo stengtis, kad aukoms arba jų artimiesiems būtų tinkamai atsilyginta. Jei žala padaryta visiškai netyčiomis, jie vis dėlto turėtų jausti sąžinės balsą atlyginti aukoms pagal įstatymo reikalavimus ir ginčo bei bylinėjimosi atveju gerbti nuosprendį“ (22).

56. Kita vertus, aukų šeimos skatintinos savo skriaudėjams atleisti, taip paliudijant, kad ir kaip sunku būtų, žmogiškąją ir krikščioniškąją brandą. Atleidimui naudingas ir net būtinas kapeliono ar pastoracijos darbuotojo dvasinis palaikymas ir atitinkamos „atleidimo dienos“ šventimas (23).

Vilties dorybė

57. Viltis yra dar viena dorybė, kuria turi išsiskirti vairuotojas ir keliaujantysis. Juk besileidžiantis kelionėn visada puoselėja viltį saugiai pasiekti tikslą – sutvarkyti reikalus ar pasimėgauti gamta, aplankyti garsias ar prisiminimus žadinančias vietas, grįžti į artimųjų glėbį. Tikintiesiems tokios vilties pagrindą, turint prieš akis kelio problemas bei pavojus, teikia tikrumas, jog į tikslą keliaujantį žmogų lydi ir nuo pavojų saugo Dievas. Tikslas pasiekiamas dėl Dievo palydos ir žmogaus bendradarbiavimo.

58. Dievui esant uola, kuria remiasi krikščioniškoji viltis, katalikiškasis pamaldumas surado daug užtarėjų Jo akivaizdoje, tikrų Jo ir mūsų draugų, angelų ir Dievo šventųjų, kuriems save patikime, kad dieviškosios malonės padedami įveiktume kelionės pavojus. Prisiminkime šventąjį Kristoforą (Kristaus Nešėją), angelą sargą, Tobitą lydėjusį arkangelą Rapolą (plg. *Tob* 5, 1 ir t.), Bažnyčios laikomą keliaujančiųjų

globėju. Reikšmingi ir su keliavimu susiję Švenčiausijai Mergelei Marijai teikiami titulai. Juk jos šaukiamės kaip kelio Motinos, keliaujančiosios Mergeles, migruojančios moters ikonos (24).

59. Kreipdamiesi į mūsų dangiškuosius užtarėjus neužmirškime kryžiaus ženklą prieš kelionę svarbos. Šiuo ženklu tiesiogiai atiduodame save Švenčiausios Trejybės globai. Juk tai mus pirmiausia kaip į ištaką bei tikslą kreipia į Tėvą; šiuo atžvilgiu prisiminkime psalmės ištara: „Jis palieps savo angelams saugoti tave visur, kad ir kur tu eitum“ (Ps 91, 11).

Kryžiaus ženklu taip pat patikime save Jėzui Kristui, mūsų vadovui (plg. Jn 8, 12). Susitikimas kelyje į Emausą (plg. Lk 24, 13–35) mums teikia tikrumo, kad kelyje kiekvienas sutinkame Viešpatį, kuris užaina į jį kviečiančių namus, keliauja su mumis ir sėdi šalia mūsų.

Galiausiai kryžiaus ženklu atiduodame save Šventajai Dvasiai, „Viešpačiui Gaivintojui“ (25). Ji apšviečia protą bei jos besišaukiantiems suteikia išminties tikslui pasiekti. Tai patvirtinama himne *Veni Creator: Ductore sic te praevio, vitemus omne noxium* („Vesk mus tvirtai tiesos keliu, padėk išvengt skaudžių klaidų“).

60. Kelionės metu naudinga garsiai melstis, keliaujantiesiems pakaitomis recituojant maldas, pavyzdžiui, Rožinio maldą (26), kurios ritmas bei švelnus kartojimas neblaško vairuotojo dėmesio. Tai padės pajusti panirimą į Dievo artybę, išlikti jo globoje bei galbūt pažadins bendruomeninio ar liturginio šventimo, jei įmanoma, „dvasiškai strateginėse“ kelio ar geležinkelio vietose (šventovėse, bažnyčiose ir koplyčiose, įskaitant mobiliąsias) troškimą.

Vairuotojo „dekalogas“

61. Bet kuriuo atveju kartu su prašymu, kad vairuotojai praktikuotų dorybes, analogiškai Dešimčiai Viešpaties įsakymų, suformulavome specialiai jiems skirtą „dekalogą“. Jis čia pateikiamas kaip nuorodos, kurias galima suformuluoti ir kitaip:

I. Nežudyk.

II. Kelią laikyk žmonių bendrystės, o ne mirtinos žalos priemone.

III. Mandagumas, teisingumas ir protingumas padės tau įveikti nenumatytas situacijas.

IV. Būk gailėstingas ir padėk pagalbos reikalingam artimui, ypač avarijos aukai.

V. Nelaikyk automobilio galios, dominavimo priemone ir proga nusidėti.

VI. Su meile įtikink jaunuolius, ir ne tik juos, nesėsti prie vairo netinkamos būklės.

VII. Paremk eismo avarijų aukų šeimas.

VIII. Padėk susitikti kaltiems vairuotojams ir jų aukoms tinkamu metu, kad jie galėtų išgyventi išlaisvinantį atleidimą.

IX. Kelyje saugok silpnesnįjį.

X. Jausk atsakomybę už kitus.

VI. Bažnyčios misija

Pranašystė rimtoje ir nerimą keliančioje situacijoje

62. Tokių pavojingų situacijų, kaip sukeltų eismo, pamerkimas yra Bažnyčios misijos dalis ir todėl jos pranašavimo misijos įgyvendinimas. Nerimą kelia ir gaušybė avarijų, dėl kurių kalti pėstieji. Be to, smerktinos kai kurios pavojingos automobilių lenktynės ir didelę grėsmę keliantis nelegalus lenktyniavimas gatvėse.

63. Kaip avarijos priežastį įprasta nurodyti kelio paviršiaus būklę, mechaninę problemą ar aplinkos sąlygas, tačiau būtina pabrėžti, kad kelių eismo avarijas dažniausia lemia didelis ir nepateisinamas lengvabūdiškumas – jei ne tiesiog kvailas ir arogantiškas vairuotojų ar pėsčiųjų elgesys, – taigi žmogiškasis veiksnys.

Saugaus eismo ugdymas

64. Tokios rimtos problemos akivaizdoje tiek Bažnyčia, tiek valstybė – kiekviena savo kompetencijos srityje – turėtų neapsiriboti smerkimu, bet žadinti bendrąją viešąją sąmonę kelių eismo saugumo atžvilgiu ir visomis priemonėmis skatinti tam tikrą tinkamą vairuotojų, kitų keliaujančiųjų ir pėsčiųjų ugdymą.

65. Apskritai turėtume neužmiršti, jog bet kuriam veiksmui gerai atlikti reikia trijų dalykų: žinoti, ką daryti, norėti tai daryti ir pagaliau pakankamai išlavinti refleksus bei įpročius, kurie būtini norint tai tiksliai, kruopščiai ir sparčiai atlikti. Tas pats pasakytina saugaus eismo ugdymo atžvilgiu: reikia diegti supratimą, norėjimą bei įpročiais paremtą elgesį.

66. Bažnyčia šiuo atžvilgiu turėtų žadinti sąmonę ir skatinti saugaus eismo ugdymą taikant tris minėtus elementus – žinojimą, ką daryti, lydimą pavojų, atsakomybės ir iš to išplaukiančių vairuotojų bei pėsčiųjų pareigų suvokimo; norą rūpestingai bei atsidasusiai tai atlikti; galiausiai pakankamų refleksų bei įpročių veiksmui tiksliai, atsargiai ir nepavojingai atlikti lavinimą.

67. Siekiant šių tikslų, pasitelktina šeima, parapijų, pasauliečių organizacijų bei sąjungų, ypač vaikų ir jaunuolių, teikiamos ugdymo galimybės.

68. Visa tai reiškia skatinti bei drąsinti tai, ką galima pavadinti „kelio etika“, kuri yra ne kas kita, kaip bendrosios etikos taikymas.

Saugaus eismo ugdymo subjektai

69. Svarbu nustatyti, kas yra saugaus eismo ugdymo subjektai; pirmiausia nusakysime „aktyviuosius“. Kadangi eismas susijęs su bendruoju gėriu, gvildenant automobilininkų, motociklininkų, dviratininkų ir pėsčiųjų ugdymo problemą įtrauktinas visas būrys socialinių veikėjų bei organizacijų, taip pat atskiri asmenys, šeima, visuomenė apskritai ir viešoji valdžia.

70. Individams tenka pareiga gerbti eismo taisykles ir todėl privalomos žinios, kurios būtų ugdymo, skirto jų atsakomybės jausmui gilinti, vaisius. Šeimos vaidmuo eismo saugumo ugdymo srityje yra akivaizdus bei esminis ir sudaro dalį to, ką būtina perteikti vaikams per bendrąjį jų ugdymą.

Savo ruožtu imtis šios problemos pareigą ir teisę turi visuomenė, nes ji susijusi su bendruoju gėriu. Šąvoka „visuomenė“ čia vartojama plačiaja ir įvairialype prasme, nes aprėpia, pavyzdžiui, mokyklas, privačias įmones, klubus, institucijas, spaudą ir t. t. Į ją įeina taip pat viešoji valdžia ir civilinė administracija, kurių kišimasis į šią sritį, kaip ir į kitas, turėtų būti pavaldus subsidiarumo principui (27).

71. Tarp „pasyviųjų“ subjektų pirmiausia minėtini vaikai. Jie nuo labai ankstyvo amžiaus rengtini susidūrimui su eismu, kur praleis dalį savo gyvenimo, ir tai darytina dėl dviejų pagrindinių priežasčių.

Pirmiausia todėl, kad mokyti vaikus, kaip elgtis eismo sąlygomis, reiškia suteikti jiems geriausias priemones savo gyvybei apsaugoti. Juk keliuose kasmet žūva daug vaikų ir dar daugybė lieka visam laikui paženklinti fizinės ir/arba psichinės negalios. Be to, mokyti vaikus saugaus eismo yra geriausias saugesnės ir korektiškesnės būsimosios kartos laidas.

72. Pabrėžtinai ir nepamainomas ugdančios ir išsilavinimą teikiančios mokyklos vaidmuo. Pirmiausiai mokykloje vaikas gali ilgainiui suvokti etinius eismo pagrindus ir jo taisyklių priežastį. Mokykloje suvokiama, kad eismo problemos priklauso platesnei žmogiškojo sambūvio problematikos sričiai, kur neatidėliotiniausia – pagarba kitam. Mokykloje išmokstama riboti naudojimąsi bei mėgavimąsi bendrosiomis gėrybėmis, ir čia žmogiškiesiems santykiams diegtinas mandagumas bei didžiadvasiškumas.

73. Mokykla yra institucija, kuriai šeima patiki dalį savo labai svarbių auklėjimo užduočių. Tai ją daro galingu ir nepamainomu asmens visapusiško ugdymo įrankiu. Pareigos mokyti saugaus eismo nevykdymas reikštų pavojingą, sunkiai užtaisomą ugdymo spragą.

74. Rimta saugaus eismo ugdymo galimybė teikiama norintiems įgyti vairuotojo pažymėjimą. Tai aki-

vaizdžiai svarbus ypatingo ugdymo etapas, ypač jei asmuo anksčiau nėra gavęs jokio saugaus eismo ugdymo. Vairuotojų mokyklai, lygiai kaip ir civilinei administracijai, nustatančiai kandidatų į vairuotojus patikrinimo taisykles, tenka didžiulė atsakomybė.

75. Galiausiai dar vienas ugdymo subjektas yra gaušybė kelio naudotojų, kurie yra ne vairuotojai, bet vairuoti nemokantys pėstieji, dauguma jų nėra gavę tinkamo saugaus eismo ugdymo. Daugelis, būdami pagyvenusio amžiaus, neturi pakankamai greitų refleksų visiškai saugiai elgtis eismo sąlygomis. Todėl jiems gresia didesnis avarijos pavojus.

Vatikano II Susirinkimo kreipimasis

76. Vatikano II Susirinkimas, kuriame šiandieniškai suskambo ankstesnis Bažnyčios mokymas, nusakydamas socialines XX a. permainas ir išpėdamas saugotis pliko individualizmo, dėmesį atkreipė ir į eismo problemas: „Gilūs ir staigūs pokyčiai itin griežtai reikalauja, kad niekas, nekreipdamas dėmesio į dalykų raidą arba tingumo apimtas, nesitenkintų vien individualistine etika. Teisingumo ir meilės pareiga vis geriau atliekama tuomet, kai kiekvienas, pagal savo išgales ir kitų reikmes prisidedamas prie bendrojo gėrio, taip pat ugdo ir remia viešas bei privačias institucijas, kurios tarnauja žmonių gyvenimo sąlygų gerinimui... [Maža to] įvairiose šalyse daugelis per nieką laiko visuomeninius įstatymus ir nuostatus. Nemažai tokių, kurie nesigėdija suktybėmis ir apgavystėmis išvengti teisėtų mokesčių ir kitų prievolių visuomenei. Kiti mažai dėmesio kreipia į kai kurias visuomeninio gyvenimo taisykles, pvz., sveikatos apsaugos arba eismo; jie nepagalvoja, kad tokiu lengvabūdiškumu kelia pavojų savo pačių ir kitų gyvybėms“ (28).

77. Trokšdami tinkamu ir pastoraciniu būdu atsiliepti į šiuolaikinio pasaulio iššūkius, čia regime plataus ir atnaujinto apaštalavimo lauką, kuriam būtini reikiamai parengti ir veiklūs pastoraciniai veikėjai. Galvoje, pavyzdžiui, turime prekes tolimais atstumais gabenančių vairuotojų, automobilių ir autobusų vairuotojų, keliais ar geležinkeliais keliaujančių turistų, už eismo saugumą atsakingų asmenų, degalinių ir pakelės maitinimo įstaigų personalo ir t. t. pastoraciją.

78. Tai taip pat popiežiaus Jono Pauliaus II taip trokštos pastoracijos laukas. Iš šios srities trykšta primygtinis kvietimas ieškoti naujų būdų, kaip nešti Evangeliją į pasaulio kelius bei geležinkelius, kurie yra nauji Išganytojo Jėzaus Kristaus Gerosios Naujienos skelbimo areopagai.

VII. Kelio pastoracija

79. Turėdama prieš akis neatidėliotiną evangelizacijos industrializuotoje ir technologiškai pažengusioje

visuomenėje užduotį bei neužmiršdama besiplėtojančių šalių, Bažnyčia trokšta skatinti iš naujo suvokti iš kelio pastoracijos išplaukiančias pareigas ir moralinę atsakomybę už kelio eismo taisyklių pažeidimą, idant kuo labiau užbėgtų už akių to sukeliams fatališkiems padariniams. Vatikano II Susirinkimas prašo vyskupų rūpintis „tikinčiais, dėl gyvenimo sąlygų negalinčiais deramai naudotis įprastine bendrąja parapijos kunigų pastoracija arba apskritai jos stokojančiais“ (29).

Kelio aplinkos evangelizacija

80. Kaip kelio aplinkos evangelizacijos priemonės šioje ypatingoje srityje, greta Gerosios Naujienos skelbimo bei sakramentų teikimo, siūlytinas vairuotojų, kelio transporto profesionalų, keleivių ir visų, kaip nors susijusių su keliais ir geležinkeliu, dvasinis vadovavimas, religinis konsultavimas ir ugdymas.

Būtina bendromis pastangomis plėsti iš eismo kylančių etinių reikalavimų suvokimą, remti iniciatyvas ir išipareigojimus puoselėjant etines ir žmogiškąsias vertybes keliuose bei geležinkeliuose, idant mobilumas būtų žmonių bendrystės veiksnys.

Visuomenėje skleistina kelio tikrovei pritaikyta evangelinė meilės žinia, taip pirmiausia akinant keliautojus geriau suvokti savo moralines pareigas, ugdant jų atsakomybės jausmą, laiduojant pagarbą įstatymui, idant būtų išvengta įžeidimų ir žalos tretiesiems asmenims.

81. Tokios pastoracijos adresatai yra visi, įvairiškai susiję su keliais ir geležinkeliais, ne tik naudotojai, bet ir šios srities profesiniai darbuotojai. Tokia pastoracija siekiama priartėti prie šiandienų žmonių jų aplinkoje: stengiamasi padėti jiems taikiai gyventi, praktikuoti abipusį solidarumą ir vienyti su Dievu, taip prisidedant, kad ši sritis labiau atitiktų krikščioniškąją žinią ir būtų labiau žmogiška.

To siekiant, būtina iš naujo atrasti bei imti praktikuoti būtinas naudojimosi keliu dorybes, pirmiausia, gailestingąją meilę, protingumą ir teisingumą. Vykdamas šią užduotį, daug padėti gali komunikavimo priemonės, ypač radijas, kuris būna geras keliautojų palydovas.

Šioje srityje, išnaudodamas savąjį asmeninio ugdymo potencialą, aktyviai veikti turėtų katalikų radijas, taip pat kaip priemonės neužmiršdamas giesmių ir nepaviršutiniško turinio.

82. Tokios ypatingos pastoracijos srityje įvairiose šalyse esama tikrai kūrybiškų, konkrečių gerų vaisių duoti gebančių iniciatyvų. Minėtinos, pavyzdžiui, koplyčios (ir nejudamos, ir mobilios) autostradose, reguliarius liturgijos šventimas dideliuose kelių mazguose, pakeilės restoranuose ir sunkvežimių parkuo-

se. Dėmesys taip pat atkreiptinas į religinių objektų pardavimo vietas ir krikščioniškuosius informacijos centrus keliaujantiems bei darbuotojams geležinkelio bei autobusų stotyse, susitikimų centrus autostradose ir jų pakraštyje, kunigų, pašvęstojo gyvenimo asmenų, pastoracijos darbuotojų pasauliečių organizuojamą veiklą.

Neužmirština transporto darbuotojų ir jų šeimų dvasinė globa; motociklininkų klubai, „autoraliai“ ir panašūs renginiai, transporto priemonių palaikiniai, „Europos diena be transporto priemonės“; keliuose sužeistųjų arba atleidimo dienos šalyje, vyskupijoje ar parapijoje minėjimas, bendradarbiavimas, neužmirštant turistų ir piligrimų pastoracijos, kitų žmogaus mobilumo sričių, su kelių policijos kapelionais, vairuotojų mokyklomis ir t. t.

83. Tinkamas atsakas į šiuos pastoracinius iššūkius taip pat patikėtas vyskupų konferencijų ir Rytų katalikų Bažnyčių atitinkamų struktūrų atsakomybei. Tokiam apaštalavimui reikia minimalaus organizacinio darbo ar bent nacionalinių, diecezinių/eparchinių arba vietinių institucinių gairių, apibrėžiančių šią atsirandančią ypatingą pastoraciją. Galbūt pravartu paskirti nacionalinį ugdytoją arba pradėti nuo vyskupiškojo delegato, tokios pastoracijos skatinimą patikint kunigui, kuris tam galėtų skirti net ir ne visą savo darbo laiką, arba diakonui.

Bet kuriuo atveju iš teritorinių pastoracijos struktūrų taip pat reikalaujama misijinės bažnytinės sąmonės, gebančios sumanyti ir įgyvendinti mobilumo pastoraciją, siekiant realios bei veiklios visapusiškos pastoracijos. Juk „šiuolaikinio pasaulio mobilumą turi atitikti Bažnyčios pastoracinės meilės mobilumas“ (30). Pageidautini į savitą kelio apaštalavimą įsitraukusių pastoracijos darbuotojų įvairaus lygmens susitikimai keičiantis informacija bei patyrimu, padėsiantys surinkti gausesnių vaisių šiame naujosios evangelizacijos lauke (31).

84. Mobilumas ir jo problemos, tikri laiko ženklai, būdingi šiuolaikinei visuomenei visame pasaulyje, šiandien yra rimtas ir neatidėliotinas iššūkis institucijoms, asmenims ir taip pat Bažnyčiai, kuri turi misiją ir šiuo atžvilgiu. Tikintieji į Dievo Sūnų, tapusių žmogumi žmonijai išgelbėti, negali likti abejingi regėdami šį naują evangelizacijai, kiekvieno ir visų žmonių Jėzaus Kristaus vardu visapusiškam ugdymui, atsiveriantį horizontą.

(Bus daugiau)

Nuorodos

- (1) Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. Čigonų pastoracijos gairės. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2005.
- (2) Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. Turizmo pastoracijos gairės. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2001.
- (3) Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. Piligrimystė Didžiojo 2000 metų jubiliejaus metu. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1998.
- (4) Pijus XII. Kreipimasis į *Fédération Routière internationale* organizaciją: *Discorsi e Radiomessaggi di S. S. Pio XII*, t. XVII (1955), 275.
- (5) Plg. Kardinolas Angelo Sodano. Popiežiaus žinia 2005 m. Pasaulinės turizmo dienos proga: *L'Osservatore Romano* (2005 07 21), 5.
- (6) Plg. Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. Instrukcija *Erga migrantes Caritas Christi*, 15. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2004.
- (7) Paulius VI. Kreipimasis į tarptautinio dialogo, kaip naudojimąsi keliu pajungti moralei, dalyvius: *Insegnamenti di Paolo VI*, t. III (1965), 499.
- (8) Pastoraciniame paraginime apie eismo saugumą Prancūzijos vyskupų konferencijos socialinė komisija pareiškė: „Pasak psichologų, vairuotojai savo transporto priemonėmis dažnai naudojasi neatsakingai ir todėl pavojingai. Automobilai, sunkvežimiai ir motociklai tampa galios, nepakantų, pasipuikavimo ir kartais net smurto išraiška. Vairuotojai gali parodyti jausmų bei nusiteikimų, kurie normaliam gyvenimui jiems nebūdingi... Toks saugaus eismo stygius yra papiktinimas, turintis paskatinti visus transporto priemonių vairuotojus susimąstyti ir pakeisti savo elgesį“: Prancūzijos vyskupų konferencija. *Sécurité routière: un défi évangélique* (2002 10 24): www.ccf.fr./catho/communiqués/2002/commu20021029securiteroutiere.php
- (9) Plg. Generalinės asamblėjos susirinkimas ir ekspertų pasitarimas dėl pasaulinės saugaus eismo krizės (2004 04 14–15).
- (10) Paulius VI. Kreipimasis į tarptautinio dialogo, kaip naudojimąsi keliu pajungti moralei, dalyvius: *Insegnamenti di Paolo VI*, t. III (1965), 500; Taip pat plg. Benediktas XVI. Sekmadienio *Angelus Domini* (2005 11 20): *L'Osservatore Romano* (2005 11 21–22), 6.
- (11) Pijus XII. Kreipimasis į *Fédération Routière internationale* organizaciją: loc. cit., 275; plg. Belgijos vyskupai. Pastoracinis laiškas *Sur morale de la circulation routière* (Malines, 1966 01 15): *Pastoralia*, (1966), Nr. 8, 1 lapo antra pusė, II kol.
- (12) Jonas XXIII. Pagarba gyvybei – veiksmingos kelių eismo drausmės pagrindas: *Discorsi, Messaggi, Colloqui del Santo Padre Giovanni XXIII*, t. III (1961), 383.
- (13) Jonas Paulius II. *Una cultura della strada. Contro á troppi incidenti*: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, t. X, 3 (1987), 22.
- (14) Paulius VI. Kreipimasis į tarptautinio dialogo, kaip naudojimąsi keliu pajungti moralei, dalyvius: *Insegnamenti di Paolo VI*, t. III (1965), 499.
- (15) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1737.
- (16) Ten pat, 2290.
- (17) Pijus XII. Kreipimasis į Romos automobiline klubo narius: *Discorsi e Radiomessaggi di S. S. Pio XII*, t. XVIII (1956), 89.
- (18) Belgijos vyskupai: loc. cit., 1 lapo pirma pusė, II kol.
- (19) Ispanijos vyskupai. Pastoracinis paraginimas *Espiritu cristiano y tráfico*, 7: „*Ecclesia*“, Nr. 1481, 1968 07 21.
- (20) Belgijos vyskupai: loc. cit.
- (21) Ten pat, I kol.
- (22) Ten pat.
- (23) Plg. „*La Giornata del perdono*“: *L'Osservatore Romano* (2000 03 13–14), 8–9.
- (24) Plg. Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. Instrukcija *Erga migrantes Caritas Christi*, 15: loc. cit.
- (25) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 485; Jonas Paulius II. Enciklika *Dominum et vivificantem*, 66: AAS LXXVIII (1986), 896.
- (26) Plg. Jonas Paulius II. Homilija Romos Leonardo da Vinči oro uoste: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, t. XIV, 2 (1991), 1351; taip pat plg. Plg. Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. *Il Rosario dei migranti*. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2004.
- (27) Paulius VI. Kreipimasis į Nacionalinės pagalbos organizacijų asociacijos VII kongreso narius: *Insegnamenti di Paolo VI*, t. II (1964), 333.
- (28) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes*, 30: AAS LVIII (1966), 1049–1050.
- (29) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl vyskupų pastoracinių pareigų Bažnyčioje *Christus Dominus*, 18: AAS LVIII (1966), 682.
- (30) Paulius VI. Kreipimasis: AAS LXV (1973), 591.
- (31) Plg. Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. Europos kelio pastoracijos nacionalinių vadovų pirmojo susirinkimo baigiamasis dokumentas: www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/migrants/rc_pc_migrants_doc_20021209_road_leur_pressrelease_it.shtml; Pirmojo tarptautinio susitikimo gatvės vaikų pastoracijos klausimais baigiamasis dokumentas: *People on the Move XXXVII* (2005), suppl. 98, 97; Pirmojo tarptautinio gatvės moterų išlaisvinimo pastoracijos susirinkimo baigiamasis dokumentas: *People on the Move XXXVIII* (2006), suppl. 102, 119.

Benediktas XVI: Marijos Ėmimas į dangų rodo meilės pergalę prieš mirtį

(KAP, KAI) Rugpjūčio 15 d. Benediktas XVI šventė Marijos Ėmimo į dangų Mišias Kastelgandolfo parapijos bažnyčioje. Mišias drauge koncelebravo ir Kastelgandolfo vasaros rezidencijoje viešėjęs popiežiaus brolis prel. Georgas Ratzingeris. Homilijoje Benediktas XVI kritikavo vartotojiškumą ir egoizmą – materialistines ideologijas, raginančias pasiimti viską, ką įmanoma pasiglemžti. Jis priminė šv. Augustino mintį, kuria žmonijos istorija vaizduojama kaip nuolatinė meilės ir egoizmo kova. Komentuodamas Apreiškimo knygos ugninį slibiną Benediktas XVI sakė: „Šiandien taip pat atrodo, jog neįmanoma nugaltėti slibino, tačiau Dievas yra už jį stipresnis. Nugali meilė, o ne egoizmas.“ Pasak Benedikto XVI, apokaliptinė Moteris vaizduoja keliaujančią Bažnyčią, kuri nuolat persekiojama neša Dievą į kupiną prievartos pasaulį. Visuose persekiojimuose Bažnyčia kentėdama nugali. Tai Dievo buvimo ženklas neapykantos ir egoizmo pasaulyje.

Popiežius kalbėjo apie senovės krikščionių persekiojimus ir XX amžiaus ideologines sistemas. Pasak jo, nepaisydama kentėjimų Bažnyčia nuolat priešindavosi materialistinėms diktatūroms. Popiežius sakė, jog tikėjimas, kuris atrodo esąs silpnas, iš tikrųjų yra tikroji pasaulio jėga.

Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų iškilmeje Kastelgandolfe vyko ir bendroji audiencija. Katechezės metu Benediktas XVI sakė, jog Marijos Ėmimas į dangų yra galutinis jos solidarumo su Sūnumi patvirtinimas. Pasak jo, Marijos pašlovinimas jos mergeliškajame kūne yra galutinis jos visiško solidarumo su Sūnumi patvirtinimas ir kentėjimuose, ir pergalėje. Popiežius priminė, jog ši Marijos iškilmė turi seną tradiciją, įtvirtin-

tą Šventajame Rašte, kur Marija visuomet vaizduojama susijusi su Jėzumi bendryste ir solidarumu.

Popiežius: krikščionys „svetimi“ šioje žemėje

(KAP) Rugpjūčio 12 d. Viešpaties angelo maldos metu Kastelgandolfe Benediktas XVI sakė, jog krikščionių žvilgsnis turi būti nukreiptas į dangų. Remdamasis to sekmadienio skaitiniu iš *Laiško žydams*, popiežius pabrėžė, jog Abraomo lauktasis miestas, kurio statytojas yra Dievas, reiškia dangiškąją karalystę. Ankstyvųjų amžių krikščionys savo gyvenamuosius kvartalus miestuose vadino parapijomis (*paroikoi*), tai graikų kalba reiškė „svetimųjų gyvenvietę“. Taip ankstyvieji krikščionys išreiškė svarbų Bažnyčios požymį – dangaus ilgesį. Pasak popiežiaus, šia prasme krikščionys žemėje yra svetimi, jų širdies neturi pavergti laikinosios gėrybės.

Popiežius ragino teisingai skirstyti gėrybes

(KAP, KAI) Rugpjūčio 1 d. bendrojoje audiencijoje popiežius daugiausia kalbėjo apie šv. Bazilijų Cezarėjietį (329–379) ir pavadino šį Bažnyčios tėvą vienu iš Bažnyčios socialinio mokymo pradininkų. Pasak Benedikto XVI, šio IV a. Mažosios Azijos teologo mokymas, jog pasaulis yra visų bendra nuosavybė, yra gairė dabarties laikams. Šv. Bazilijus ragino, kad niekas negali turėti daugiau nuosavybės už artimą, jei nori mylėti artimą kaip save patį. Bazilijus iškėlė Dievą kaip gyvybės šaltinį ir pagrindą. Tik žvelgiant į visai žmonijai bendrą Tėvą galima pagrįsti visų žmonių broliškumą ir teisingumą. Jėzus savo išgano muoju darbu atskleidė Dievo akimis matomą žmogaus orumą bei vertę. Šv. Bazilijus ragino kasdien dalyvauti Eucharistijoje, kur krikščionys gali semtis gyvybės versmės. Iš Dievo meilės, kylančios iš šio sakramento, taip pat auga tarpusavio meilė. Pasak popie-

žiaus, savo laikų jaunuolius Bazilijus kvietė kūrybiškai ir atvirai kurti naują krikščioniškąją kultūrą, iš nekrikščioniškos aplinkos perimant tai, kas tikrai žmogiška. Bazilijaus mokymas aktualus ir šiandien: reikia dėmesingai, kritiškai ir kūrybiškai dalyvauti šiandienos kultūroje, taip pat imtis socialinės atsakomybės globalizuotame pasaulyje.

Krikščionys ir žydai gedėjo kardinolo Jean-Marie Lustiger

(KAP, KAI) Rugpjūčio 10 d. išpūdingomis gedulinėmis pamaldomis Paryžiaus Dievo Motinos katedroje palaidotas kardinolas Jean-Marie Lustiger. Pamaldose dalyvavo iškiliausi Prancūzijos politikai ir visuomenės veikėjai, tarp jų nutraukęs atostogas prezidentas Nicolas Sarkozy. Mirusiojo pagedavimu gedulinėje liturgijoje buvo įpinti elementai, pabrėžę žydišką hierarcho kilmę. Pamaldas per didžiulius ekranus stebėjo tūkstančiai aikštėje prieš katedrą susirinkusių žmonių. Rugpjūčio 5 d. po sunkios ligos miręs kardinolas Jean-Marie Lustiger vadovavo Paryžiaus arkivyskupijai 1981–2005 m. ir buvo vienas iškiliausių Katalikų Bažnyčios hierarchų pasauliniu mastu. Savo tarnystės metais jis ryžtingai darbovosi siekdamas krikščionių ir žydų susitaikinimo. Kardinolo pagedavimu jo šeimos nariai, tarp kurių yra tiek krikščionių, tiek judėjų, kalbėjo už jį gedulines maldas. Jo pusbrolis Jonas Moses Lustiger padėjo ant mirusiojo karsoto žemės iš vieno netoli Jericho esančio vienuolyno ir Jeruzalės Alyvų kalno. Jis kalbėjo 113 psalmę pirmiausia hebrajiškai, paskui prancūziškai. Istorikas Arno Lustiger meldėsi žydiška *Kadiš* malda už mirusius.

Paryžiaus arkivyskupas Andre Vingt-Trois savo homilijoje kalbėjo apie ypatingas mirusiojo gyvenimo aplinkybes, atskleidusias, jog Dievui nėra nieko neįmanomo. Pasak jo, kardinolo Lustiger gyvenini-

mas paaiškina XX a. Europos istoriją. Arkivyskupas sakė, jog asmeniškai pažinojusiems kardinolą Lustiger darė išpūdį ne tik jo proto aštrumas ar platus kultūrinis akiratis, tačiau dar labiau jo tikėjimo stiprybė. Visos gausios jo veiklos sritys buvo gaivinamos troškimo perteikti tą tikėjimą. Jis puoselėjo gausius kontaktus su Prancūzijos visuomene, ekonomikos ir mokslo žmonėmis. Prancūzų akademijos, kuriai priklausė kardinolas, vardu 89-erių metų rašytojas Maurice Druon perskaitė eulogiją. Galiausiai popiežiaus legatas kardinolas Paul Poupard perskaitė popiežiaus Benedikto XVI žinią.

Aaronas Lustiger gimė 1926 m. Paryžiuje iš Lenkijos imigravusių žydų šeimoje. Keturiolikmetis Aaronas Lustiger 1940 m. Didįjį penktadienį Orleano katedroje išgyveno atsivertimą, o po kelių mėnesių priėmė krikštą Jean-Marie vardu. Jis niekada neišsižadėjo žydiškos kilmės nei tėvų duoto vardo, o gyvenimo pabaigoje savo tekstus dažnai pasirašydavo „Jean-Marie Aaron kardinolas Lustiger“. Šeima karo metais skaudžiai nukentėjo. Jo motina buvo nužudyta Aušvico dujų kameroje, o tėvas nepriėmė savo šeimos narių apsisprendimo pasikrikštyti Katalikų Bažnyčioje.

Filologinės studijos Sorbonoje davė būsimajam kardinolui gerą intelektualinę pasirengimą. Po kunigystės šventimų jis pasižymėjo naujoviškais ir išradingais sielovados sprendimais. Po 15 metų darbo akademinėje sielovadoje tapo Paryžiaus priemiesčio parapijos klebonu. Jau tuomet garsėjo jo sekmadieniniai pamokslai. Jis buvo karštas Vatikano II Susirinkimo liturgijos reformos šalininkas, tačiau drauge kritikavo tai, kaip ši reforma buvo įgyvendinta Prancūzijoje. Kardinolas Lustiger siekė, kad krikščionybė grįžtų prie savo bibliinių šaknų. Jis vadino antisemitizmą antiteizmu. Kardinolas žydas geriau negu bet kas kitas galėjo suvokti holokausto tra-

gediją. Jis noriai palaikė santykius su išlikusiais šeimos nariais, o lankydamasis Izraelyje ne kartą turėjo gintis nuo tautos išdavystės kaltinimų. 1983 m. priimtas į kardinolų kolegiją, jis tapo vienu artimiausių popiežiaus Jono Pauliaus II bendradarbių. Jono Pauliaus II pavedimu ne kartą vyko į Lenkiją, karo apimtus Balkanus, atkurtą Lietuvos Respubliką, buvusią Sovietų Sąjungą, JAV.

Pažymėtinos jo kaip Paryžiaus arkivyskupo iniciatyvos: seminarijų ugdymo reforma, įvedant propedeutinius metus, įsteigta pasauliečių ugdymui skirta „Katedros mokykla“, arkivyskupijos radijo stotis *Radio Notre-Dame*, televizija *KTO*, įgyvendinta 5 Europos didmiesčių evangelizavimo misija. Kasmet Didįjį penktadienį kardinolas Jean-Marie Lustiger pats nešdavo sunkų medinį kryžių į Monmartro kalvą. 1997 m. Paryžiuje vykusių Pasaulio jaunimo dienų sėkmė daugiausia buvo kardinolo Lustiger nuopelnas.

Kardinolas Tauran: Dialogas su islamu yra gyvybiškai būtinas

(KAI) Rugsėjo pradžioje paskelbtame interviu mėnraščiui *Trenta giorni* kardinolas Jean-Louis Tauran sakė: „Religinis ir kultūrinis krikščionių ir musulmonų dialogas nėra momentinis pasirinkimas, bet gyvybiška būtinybė, nuo kurios labai priklauso ateitis.“ Jis komentavo sprendimą grąžinti Popiežiškajai tarpreliginio dialogo tarybai atskiros dikasterijos statusą. Nuo rugsėjo 1 d. kardinolas Jean-Louis Tauran perima vadovavimą Popiežiškajai tarpreliginio dialogo tarybai. Pasak hierarcho, keliolika metų vadovavusio Vatikano diplomatinei tarnybai, ypač po Benedikto XVI Regensburgo paskaitos ir per kelionę Turkijoje iškilusios problemos leido pripažinti, jog reikalinga speciali Vatikano dikasterija dialogui su islamu ir kitomis religijomis. Pasak kardinolo Tauran, po Benedikto XVI paskaitos Regens-

burge praėjusių metų rugsėjį susidarė išpūdis, jog dialogas su musulmonais nebeįmanomas, tačiau lapkričio mėnesį vykusios kelionės į Turkiją metu popiežiui pavyko viską išaiškinti.

Kalbėdamas apie dialogą su islamo fundamentalistais, kardinolas sakė, jog sunku šnekėtis su tais, kurie šaudo prieš atverdami burną dialogui. Jis išreiškė abejonę, kad islamo teroristus būtų galima žodžiais atvesti į protą. Pasak kardinolo Tauran, pasirinkę žudyti savo tikėjimo vardan musulmonai reiškia „islamo perversiją“. Pasak kardinolo Tauran, nedera apsiboti dialogu vien su nuosaikiosiomis islamo grupėmis, bet siekti kontaktų ir su tomis grupėmis, kurios atstovauja radikalesnei savo tikėjimo raiškai, tačiau vis dėlto vengia smurto. Vedant tarpreliginį dialogą reikia atsivėlgti į tai, kad islamas nėra vienalytis, bet susideda iš daugelio pakraipų. Pasak kardinolo Tauran, krikščionys gali pasimokyti iš musulmonų „Dievo transcendentškumo, maldos ir pasninko vertės, ryžto liudyti tikėjimą viešajame gyvenime“. Musulmonai iš krikščionių galėtų pasimokyti „sveiko pasaulietiško vertės“.

Kardinolas Tauran pabrėžė, jog savo darbe vadovausis pirmiausia Vatikano II Susirinkimo deklaracija *Nostra aetate*, taip pat Tikėjimo mokymo kongregacijos deklaracija *Dominus Iesus*.

Taryba „Iustitia et Pax“ ragina siekti Tūkstantmečio tikslų

(KAP) Rugsėjo 2 d. paskelbtas Popiežiškosios teisingumo ir taikos tarybos „Iustitia et Pax“ pareiškimas, palaikant britų premjero Gordon Brown iniciatyvą „Koalicija dėl teisingumo“, kuria siekiama vadinamųjų Tūkstantmečio tikslų (iki 2015 m. perpus sumažinti pasaulyje skurdą). Pasak Popiežiškosios tarybos pareiškimo, nepakanka vis naujų žodinių iniciatyvų, reikalinga konkreti politinė veikla.

Turtingosios šalys garantavo, jog 0,7 proc. bendrojo vidaus produkto pajamų skiria kovoti su badu bei skurdu pasaulyje. Jei šis pažadas būtų ištesėtas, per metus pasaulyje būtų sutelkiama 192 milijardų JAV dolerių Tūkstantmečio tikslams pasiekti. Šiuo metu tam skiriama suma yra dvigubai mažesnė.

Arkivyskupas Dominique Mamberti: Vatikano balsas reikšmingas

(KAI) Vatikano santykių su valstybėmis sekretorius arkivyskupas Dominique Mamberti interviu dienraščiui *Avvenire* sakė, jog Vatikano balsas yra reikšmingas, nors daugelis stengiasi jį sumenkinti. Arkivyskupas kritikavo bandymus sumenkinti Apaštalo Sosto statusą, prilyginant jį paprastai nevyriausybinei organizacijai. Vatikano diplomatinės tarnybos vadovas komentavo neseniai užmegztus diplomatinius santykius su Jungtiniais Arabų Emyratais ir teigė, jog Bažnyčios liudijama meilė žmonėms nepriklausomai nuo jų išpažįstamo tikėjimo bei įsitikinimų leidžia megzti santykius taip pat su musulmonų šalimis. Arkivyskupas Dominique Mamberti paaiškino, jog dialogas yra vienintelis kelias, kuriuo galima spręsti krizes, taip pat krikščionių bei musulmonų santykių problemas. Vatikano santykių su valstybėmis sekretorius taip pat pareiškė, jog netrukus ir Vietnamas ištrauks iš diplomatinis santykius su Vatikanu palaikančių beveik 180 šalių būrį. Pasak hierarcho, svarbiausi Vatikano diplomatijos uždaviniai yra šeimos ir gyvybės apsauga, pagarba religijos laisvei, taip pat rūpinimasis tolydžia plėtra.

Kardinolas Bertone teigė, jog JAV Bažnyčia tinkamai išsprendė seksualinio piktnaudžiavimo problemą

(KAI) Rugpjūčio 8 d. Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone Nashville mieste dalyvavo „Kolumbo riterių“, vienos didžiausių katalikų labdaros organizacijų, 125-ojoje konferencijoje. Renginio spaudos konferencijoje Vatikano valstybės sekretorius, be kita ko, pareiškė įsitikinimą, jog JAV bažnyčia tinkamai išsprendė dvasininkų seksualinio piktnaudžiavimo problemą. Pasak jo, šie dalykai sukėlė didelių kentėjimų visai Amerikos katalikų bendruomenei. Vatikano valstybės sekretorius taip pat reiškė pasipiktinimą Bažnyčios puolimais. Kardinolas Bertone pasmerkė asmenis, siekusius ir toliau siekiančius naudotis susidariusia situacija, taip pat kritikavo tai, kad dėmesys sutelkiamas į finansinį žalos atlyginimą. Jis pabrėžė, jog nusikaltusieji dvasininkai palyginti su 44 tūkst. Amerikoje dirbančių kunigų sudaro tik nežymų procentą. Kardinolas išreiškė viltį, kad ir kitos visuomeninės organizacijos taip pat ryžtingai spręstų savo narių piktnaudžiavimo problemas, kaip tai padarė Katalikų Bažnyčia. Jis pridūrė, jog iškilusias problemas reikia spręsti kompleksiskai, nes nevalia palikti aukų likimo valiai ar užsimerkti prieš kaltuosius.

Manilos metropolitas leido aukoti Mišias prekybos centruose

Rugpjūčio 2 d. Manilos arkivyskupas kardinolas Gaudencio Rosales paskelbė leidimą švęsti sekmadienio bei švenčių Eucharistiją prekybos centruose. Savo sprendimą kardinolas G. Rosales motyvavo tuo, kad tūkstančiai Filipinų valstiečių turi atvykti į miestus savaitiniams apsipirkimams. Savo rašte metropolitas drauge nurodė, jog šv. Mišios turi būti aukojamos koplyčiose arba tinkamai įrengtose vietose, kur galima išlaikyti liturgijos sakralumo dvasią. Kardinolas G. Rosales taip pat paskelbė instrukciją dėl tinkamos dalyvaujančiųjų Mišiose aprangos.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
322758
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“